

**Geen heldere RJ-regels
'embedded' derivaten** pag. 14

**Verslaggeving van goede
doelen** pag. 18

**Accountants in het vizier bij
vergrijpboetes** pag. 22

FC Twente onder curatele van de KNVB

De licentiecommissie van de KNVB heeft FC Twente onder verscherpt toezicht gesteld. De nummer 3 van de eredivisie is ingedeeld in categorie 1. Dat betekent dat de club aan financieel herstel moeten werken.

FC Twente kwam in de problemen door een boekhoudkundige constructie die door de KNVB werd afgekeurd. Bij het indienen van de jaarcijfers voerde FC Twente miljoenen aan toekomstige tv-gelden van de betaalzender FOX op. Geld dat nog niet op de rekening van de club staat. De eredivisieclub uit Enschede heeft in overleg met de KNVB al een plan van aanpak gemaakt om zo snel mogelijk uit categorie 1, de gevaarzone, te komen.

De licentiecommissie van de KNVB kijkt drie keer per jaar naar de financiële situatie van betaaldvoetbalclubs aan de hand van een puntensysteem. Tijdens de laatste meting, begin dit jaar, was FC Twente niet ingedeeld vanwege onduidelijkheid over de cijfers. Toen de club in april twee boetes van in totaal € 35.000 kreeg voor het te laat indienen van de jaarrekening en het ontbreken van een aantal toelichtingen, werd duidelijk dat de club een boekhoudkundige truc had toegepast. Dat leidde bij de KNVB tot de indeling in categorie 1. De club heeft nu voor alle uitgaven boven de € 50.000 toestemming nodig van de KNVB. Met de transferperiode in zicht is dat voor de club een flinke tegenvaller.

Tijdens de laatste meting van de KNVB zaten vier clubs in categorie 1: NAC Breda, De Graafschap, Excelsior en Fortuna Sittard. **An**

Goede controleverklaring marketingtool voor accountant

Een controleverklaring die het verhaal achter de audit goed vertelt is een prima marketingtool voor de accountant. Deze conclusie trekt Tom Koning in zijn artikel op pagina 10 van deze *Accountancy-nieuws*. Koning heeft de 17 controleverklaringen waarin ingegaan wordt op deze Key Audit Matters tegen het licht gehouden.

Koning is met name te spreken over de verklaringen bij de jaarverslagen van Vopak en SBM Offshore. Over Vopak concludeert Koning dat de controlewerkzaamheden en controlebewijzen duidelijk benoemd zijn en de accountant begrepen heeft 'hoe een controle behoort te worden uitgevoerd.' Over de omzetting voor constructiecontracten bij SBM Offshore merkt hij op dat het beeld ontstaat van een accountant die zijn taak zeer serieus opvat. Hij refereert aan de concrete stappen die de accountant blijk-

baar heeft gezet om tot zijn oordeel te komen. Dankzij het initiatief van specifieke controleverklaringen kunnen accountants volgens Koning concurreren op de kwaliteit van de door hen uitgevoerde werkzaamheden. **An**

Lees het hele artikel op pagina 10 e.v. →

Belastingwetgeving staat crisisheffing niet de weg

De zogenaamde 'Crisisheffing', een extra belasting van 16% op inkomen uit dienstbetrekking hoger dan € 150.000, is wettelijk geoorloofd. Dat vond de rechtbank in Den Haag op 7 mei jl. Deze heffing van het kabinet is niet in strijd met de wet of met internationale verdragen. Een aantal werkgevers was naar de rechter gestapt om bezwaar te maken tegen de crisisheffing. De rechtbank verwierp hun bezwaren, omdat belastingwetgeving deze heffing niet in de weg staat. Verschillende accountantskantoren hebben al aangekondigd het hier niet bij te laten en in hoger beroep te zullen gaan en de uitspraak desnoods ook nog aan Europese rechters voor te leggen,

De werkgevers deden een beroep op het recht op ongestoord genot van eigendom, neergelegd in artikel 1 van het Eerste Protocol van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM). De rechtbank vindt dat de keuze voor het pakket aan maatregelen om het begrotingstekort terug te dringen onder meer ter voorkoming van een mogelijke boete van de Europese Unie oplopend tot € 1,2 miljard, bij uitstek een taak van de wetgever is. De crisisheffing is slechts één onderdeel van dat pakket.

Lees verder op pagina 2 →

INHOUD

Accountancynieuws

16 mei 2014

externe verslaggeving

Specifieke controleverklaringen

Tom Koning

Er zijn nu 17 controleverklaringen nieuwe stijl. In zeker zes gevallen is de kwaliteit echt goed. **10**

derivaten

Herziene RJ-richtlijn 'embedded' derivaten

Bart Kamp

In RJ-Uiting 2013-15 wordt de verwerking van 'embedded' derivaten aangescherpt. Helaas biedt de richtlijn nog (te) weinig guidance. **14**

belastingen

Accountants in vizier bij vergrijpboetes

Martin Muller

Risico's die op het bordje van belastingplichtigen thuishoren kunnen ook bij hun adviseur worden neergelegd. **16**

goede doelen

Accountants kunnen prima rapporteren over jaarverslag goede doelen

Peter den Hollander

Bij goede doelen is het jaarverslag belangrijker dan de jaarrekening. **18**

externe verslaggeving

Accountant en controlekwaliteit, geen tegengestelde begrippen

Herman van Brenk en Barbara Majoor

De Federation of European Accountants (FEE) roept in een discussion paper op tot een debat over het verbeteren van de controlekwaliteit. **22**

Column Joost Groeneveld **13**,Column Patrick Killaars **21**,Bewaarplicht belastingen **25**,Subsidies **26**,Tuchtrecht **28**,vak- en productinfo **29**,agenda **30**

Vervolg van pagina 1.

De rechtbank vindt bovendien dat de wetgever, 'ondanks de met de crisisheffing gemoeide aspecten van terugwerkende kracht,' binnen de hem toekomende ruime beleidsvrijheid is gebleven. De werkgevers konden de rechter niet overtuigen dat er sprake is van een individuele, buitensporige last. Het argument dat de heffing in strijd is met het internationale gelijkheidsbeginsel werd door de rechtbank eveneens niet gedeeld.

Naar aanleiding van het Begrotingsakkoord 2013 zijn werkgevers in 2013 een pseudo-eindheffing loonbelasting van 16% verschuldigd voor zover het loon uit tegenwoordige dienstbetrekking (inclusief bonussen) van een werknemer in 2012 een bedrag van € 150.000 overstijgt. Deze werkgeversheffing, kortweg crisisheffing genoemd, moest een bijdrage leveren aan het oplossen van de begrotingsproblematiek.

Laatste woord nog niet gezegd

Deloitte, die namens diverse cliënten bezwaar en beroep heeft aangetekend tegen de op aangifte verschuldigde crisisheffing, laat weten dat het laatste woord over de crisisheffing nog niet is gezegd met deze uitspraak van rechtbank Den Haag. 'Hoevel de uitspraak van rechtbank Den Haag helaas niet gunstig is voor de desbetreffende werkgevers, is de strijd nog niet gestreden. Tegen de uitspraak van de rechtbank zal hoger beroep worden aangetekend. Uiteindelijk is het oordeel over de rechtsgeldigheid van de crisisheffing aan de Hoge Raad,' aldus Deloitte.

Arjo van Eijnsden, belastingadviseur bij EY, voert ook proefprocedures namens bedrijven die tegen de crisisheffing zijn. Tegen

BNR zei Van Eijnsden dat hij zeker doorgaat met procederen. 'We zijn het zeer oneens met de uitspraak. Dit is nog maar het eerste stadium, en we zullen zeker doorgaan tot aan de Hoge Raad. Uiteindelijk zijn we bereid naar het Europese Hof voor de Rechten van de Mens te gaan.'

Matige onderbouwing

PwC meldt dat de uitspraken geen deel uitmaken van de proefprocedures die over de crisisheffing worden gevoerd. 'Ook valt op dat in de onderhavige procedures de werkgevers hun stellingen over de ontoelaatbaarheid van de crisisheffing matig hebben onderbouwd. Vanuit dit oogpunt kan aan deze uitspraken van de rechtbank niet automatisch de conclusie worden verbonden dat de rechter bij beter gemotiveerde beroepen in de lopende (proef)procedures tot hetzelfde oordeel zal komen,' aldus PwC. Die matige onderbouwing constateert BDO vooral bij de motiveringen van rechtbank Den Haag: 'aan de magere kant'. BDO: 'Zeker als we in ogenschouw nemen dat er zeer veel procedures aanhangig zijn en de rechtszaken een zeer principieel karakter hebben. Aan de uitspraken valt voornamelijk niet of nauwelijks waarde toe te kennen. De hogere rechters, het Gerechtshof en de Hoge Raad (in nationaal verband) en het Hof van Justitie van de Europese Unie zullen zich ook nog moeten uitspreken. Dat kan nog wel jaren duren. Hoe een en ander uiteindelijk zal uitvallen is moeilijk te voorspellen. Wij verwachten dat de uitspraken van de hogere rechters beter, uitgebreider en zorgvuldiger gemotiveerd zullen zijn. Wij adviseren ook tegen de crisisheffing 2014 bezwaar aan te tekenen.' **An**

Bestuursvoorzitter KPMG Nederland treed terug

Afgelopen maandag maakte KPMG Nederland bekend dat Jurgen van Breukelen heeft besloten terug te treden als Bestuursvoorzitter. De reden die het kantoor hiervoor aangeeft is de keuze om alle aandacht binnen en buiten het bedrijf volledig op de vorderingen in het verandertraject te kunnen richten. De Raad van Commissarissen zal op korte termijn een kandidaat voordragen om de functie van

Bestuursvoorzitter van KPMG Nederland te vervullen om 'de ingezette lijn van verandering verder door te zetten,' zo stelt KPMG. Het Amstelveense kantoor was de afgelopen periode regelmatig negatief in de publiciteit. Daarbij was ook de naam van Jurgen van Breukelen in het spel.

Van Breukelen werd op 1 oktober 2012 tot bestuursvoorzitter benoemd.

Conflicten en schandalen

Eerder dit jaar werd bekend dat Van Breukelen betrokken was bij een conflict rond een vastgoedproject met de gemeente Blaricum. Ook heeft de FIOD een inval gedaan bij de Amstelveense vestiging. Gerben Everts, toezichthouder op accountants namens de AFM, noemde in Accountancynieuws het vertrouwen in KPMG 'broos.' In december betaalde KPMG € 7 miljoen boete vanwege haar rol in een omkopingschandaal bij Ballast Nedam. De lijst van negatieve publiciteit is echter veel langer.

Boetekleed

Van Breukelen trok over het verleden van KPMG al eerder het boetekleed aan en hij doet dat nu opnieuw: 'Voorop staat het belang van onze klanten, onze medewerkers en ons kantoor. Dat belang is geschaad en moet hersteld worden. Ik heb steeds gezegd dat KPMG grote veranderingen moet doorvoeren. Daar hebben we een goede start mee gemaakt, maar we hebben nog een lange weg te gaan. Echter, zolang de aandacht binnen en buiten ons bedrijf niet naar de vorderingen in ons verandertraject gaat, maar blijft steken rondom mijn persoon, kan KPMG zich niet volledig richten op zijn klanten, dienstverlening en de ommekeer die we als bedrijf aan het maken zijn. De kentering die wij maken bij KPMG vraagt om een duidelijk signaal dat ons bedrijf breekt met het recente verleden van verkeerde inschattingen en gemaakte fouten. Dan is het aan mij om dit signaal als eindverantwoordelijke kracht bij te zetten'

Opvolging per 1 oktober

Erik Weusten, voorzitter Raad van Commissarissen KPMG Nederland betreurt het besluit van Jurgen van Breukelen. De Raad van Commissarissen zal op korte termijn en in nauw overleg met KPMG International een kandidaat voordragen voor de functie van Bestuursvoorzitter van KPMG Nederland. De nieuwe Bestuursvoorzitter zal met de Raad van Commissarissen werken aan de nieuwe governancestructuur van KPMG Nederland die op 1 oktober a.s. gereed moet zijn. **An**

Verhalenvertellers

In het publieke domein wordt de accountant vooral aangesproken op de kwaliteit van de externe verslaggeving. Waarom geeft hij een goedkeurende verklaring? Waarom heeft hij bepaalde risico's niet gezien? De namen en de incidenten liggen voor het oprapen. De discussies zijn voorspelbaar. Kortom, het accountantsberoep heeft haar handen vol met de opgave om in het publieke domein haar bestaansrecht aan te tonen, te verdedigen en te heroveren.

Een flink aantal artikelen in deze Accountancynieuws staan in dit kader. O.a. een artikel van Barbara Majoor en Herman van Brenk, naar aanleiding van een oproep van de FEE voor een discussie over de kwaliteit van accountantscontroles. Zij schetsen de kaders waar zo'n discussie over zou moeten gaan. Het vertrekpunt van deze discussie is wel juist maar niet erg comfortabel: de kwaliteit van controles is onder de maat.

Dat blijkt uit de AFM-onderzoeken en ook het internationale beeld sluit daarop aan. Er gaat te veel fout. Dat betekent dat accountants deze discussie niet echt in kunnen gaan vanuit een positie van kracht. Dan past dus een bescheiden, maar wel een ambitieuze rol. Zorg ervoor dat het in orde komt!

Gelukkig zijn er wel sprouts. Van die ontkiemende plantjes die een voorbode vormen van nieuwe ontwikkelingen. En het aardige is dat die sprouts ook zichtbaar zijn bij diezelfde grote kantoren die nu zo – terecht – onder het vergrootglas liggen.

Dat beschrijft Tom Koning naar aanleiding van 17 jaarverslagen

waarin de Key Audit Matters, het verhaal achter de audit, worden beschreven. In een flink aantal gevallen noemt hij die rapportages zodanig dat hij 'overtuigd' is van de kwaliteit van de accountant die daar zijn handtekening onder heeft gezet.

Gert-Jan den Hollander gaat in op de verslaggeving van goede doelen. En ook daar geldt: zorg ervoor dat het verhaal achter de audit goed verteld wordt. Dat geeft vertrouwen en dat is precies de gratie waarbij goededoelenorganisaties bestaan.

Toch gaat het (nog) niet altijd goed. En dan ligt de bal ook bij een regelsteller. Een voorbeeld daarvan is volgens Bart Kamp de herziene RJ-richtlijn over 'embedded' derivaten. Ook zo'n onderwerp waar de kranten redelijk mee gevuld worden. De nieuwe richtlijn geeft te weinig 'guidance' zoals dat in het jargon heet.

Mijn conclusie: het komt wel goed met de accountant, maar dat gaat niet vanzelf. Een goed samenspel tussen regelstellers, toezichthouders, accountants en het publieke domein is daarvoor wel essentieel. Pas dan wordt het verhaal achter de cijfers en de controle erop, goed verteld. **An**

fheitling@kluwer.nl

Controleaanpak uit het boekje

Software voor de samenstel-, controle- en adviespraktijk **caseware.nl**

Fusie Lansigt en Begeer

Lansigt accountants en belastingadviseurs en Begeer accountants & fiscalisten gaan fuseren. Het afgelopen jaar voerden Lansigt en Begeer diverse gesprekken met elkaar. Besloten is de twee kantoren te fuseren tot één nieuwe organisatie die op termijn Lansigt zal heten. Na de zomer van 2014 verwachten beide accountancy- en belastingadvieskantoren de fusie te realiseren.

vlnr: Joop Begeer (vennoot Begeer), Frank van Hoepen (vennoot Lansigt), René Bergwerff (vennoot Begeer), Jacco Bosland (vennoot Begeer)

Door de integratie van de kantoren in Gouda ontstaat een vestiging met zo'n 30 medewerkers. Vanuit Gouda en de vestigingen in Alphen aan den Rijn en Ridderkerk brengen zij een volledig pakket aan diensten op de markt.

'Met aandacht voor toekomstige ontwikkelingen, waarborgen van kwaliteit en verdere automatisering,' aldus Lansigt en Begeer. 'De missie van beide kantoren is

ongewijzigd. Het fungeren als een kundige, betrouwbare, proactieve en onderneemende zakelijke dienstverlener blijft voorop staan.' Aldus het kantoor. **An**

Strategisch partnership ABAB en Perfection Automatiseringen

ABAB Accountants en Adviseurs en Perfection Automatiseringen sluiten per 1 mei 2014 een strategisch partnership. Dit partnership heeft als doel om de klanten van ABAB en Perfection Automatiseringen beter te ondersteunen op het gebied van ICT. ABAB neemt een strategisch belang in Perfection Automatiseringen.

Het team en de activiteiten van de automatiseringstak van ABAB (ABAB Automatiseringsadvies) worden volledig geïntegreerd in de organisatie van Perfection

Automatiseringen. Dit zorgt ervoor dat ABAB een breder en diepgaander portfolio aan ICT-diensten en -producten kan bieden. Gert-Jan Haanen, directeur Consultancy bij ABAB Accountants en Adviseurs. 'Wij blijven op dezelfde manier met onze klanten samenwerken. Alleen zijn we nu samen met het team van Perfection Automatiseringen nog beter in staat om klantspecifieke maatwerkoplossingen te realiseren en eenvoudig in te spelen op de groeiende vraag naar private cloud oplossingen.' **An**

Fusie- en overnameactiviteiten HLB Van Daal & Partners verder als HLB Matchers

HLB Van Daal & Partners heeft zijn fusie- en overnameactiviteiten (corporate finance) ondergebracht bij HLB Matchers. De hiertoe gespecialiseerde overnameadviseurs van HLB Matchers begeleiden ondernemers bij het proces rondom de koop of verkoop van een onderneming.

De nadruk ligt hierbij op een juiste voorbereiding om vervolgens een heldere transactie te kunnen realiseren. HLB Matchers ondersteunt opdrachtgevers ook bij de verschillende financieringsmogelijkheden.

'Het is de missie van HLB Matchers om met 'gevoel voor belangen' overnametrajecten op een ervaren, multidisciplinaire en vooral praktische wijze uit te voeren. Het onderscheidende vermogen van HLB Matchers is enerzijds de algehele begeleiding van het overnametraject. Anderzijds heeft HLB Matchers een omvangrijk en specifiek netwerk, wat nodig is om doeltreffend (beoogde) kopers en verkopers van ondernemingen te kunnen benaderen en te kunnen matchen,' aldus HLB Matchers. **An**

Van Zwol Wijntjes en Square Accountants verder onder de naam Auren

Sinds 8 mei gaan Van Zwol Wijntjes en Square Accountants, met vestigingen in Amersfoort en Amsterdam, verder onder de naam Auren, waarmee het internationale bedrijf Auren voet aan de grond zet in Nederland.

Auren Nederland biedt diensten binnen vijf business units: Audit & Assurance, Consulting, HR services, Tax en Legal en Accounting Products. Directeur Marc van den Dungen: 'Wij hebben gemerkt dat de

ambitie van onze klanten vaak verder gaat dan onze landsgrenzen en onze traditionele diensten. Een aansluiting bij Auren betekent dat we kunnen delen in meer kennis en ervaring, waardoor men bij ons verzekerd blijft van een sterke basis.'

Auren omvat consultants, accountants, juristen en fiscalisten en heeft 47 vestigingen in 8 landen. Hun motto is 'dichtbij maakt doelen bereikbaar.' Met de nieuwe website www.auren.nl moet de lancering van Auren in Nederland compleet zijn. **An**

Benchmarkonderzoek Salaris- en kantoorontwikkeling accountancy van start

Voor de 15de maal is het jaarlijkse benchmarkonderzoek 'Salaris- en kantoorontwikkeling accountancy' van start gegaan. Full•Finance & Novak werken daarbij dit jaar samen met Auxilium Adviesgroep. Het onderzoek richt zich

naast de kwantitatieve ontwikkelingen in de mkb-accountancymarkt ook op kwalitatieve zaken en trends en verwachtingen. Deelname aan het onderzoek is gratis, de resultaten worden donderdagmiddag 6 november bekendgemaakt. **An**

College wijst klachten over discriminatie bij Deloitte en PwC af

Het College voor de Rechten van de Mens wijst klachten over het personeelsbeleid bij twee Big Four-kantoren af. De ene had betrekking op Deloitte die onderscheid zou maken op grond van ras en/of geslacht bij de beloning. De tweede zaak betrof een klacht over PwC die aan leeftijdsdiscriminatie zou doen.

Het College geeft in beide gevallen klager nul op het rekest.

Deloitte

De eerste klacht kwam van een vrouw van Surinaamse afkomst die sinds 2006 bij Deloitte Belastingadviseurs werkt. Zij is ingeschaald in jobgrade 6 en stelt dat zij lager wordt beloond dan twee collega's. De collega's met wie zij zich vergelijkt zijn een mannelijke collega die is ingeschaald in jobgrade 8 en een vrouwelijke collega van Nederlandse afkomst die is ingeschaald in jobgrade 7.

Het College voor de Rechten van de Mens stelt dat Deloitte Belastingadviseurs B.V. geen onderscheid maakt op grond van ras en/of geslacht bij de beloning. Uit loononderzoek blijkt dat de beloningsmaatstaf 'functiezwaarte' de maatstaf is geweest bij het vaststellen van de jobgrade. Deze maatstaf is op zowel de vrouw als de maatmensen toegepast, zij het op een verschillende manier.

Bij de vrouw is de functiezwaarte van de huidige functie bepalend geweest en bij de maatmensen de functiezwaarte van de voorgaande functies. Dit beleid sluit aan bij het beleid van Deloitte om medewerkers niet in jobgrade terug te zetten als

zij een lagere functie gaan bekleden. Het College ziet geen aanknopingspunten om aan te nemen dat dit beleid discriminerend is naar geslacht en/of ras.

Volledig oordeel Dossiernummer: 2013-0186

PwC

De tweede klacht kwam van een man van 58 jaar die bij PricewaterhouseCoopers Advisory had gesolliciteerd naar de functie van senior manager. In de personeelsadvertentie werd onder meer gevraagd om acht tot maximaal twaalf jaar relevante werkervaring. Daarnaast waren als functie-eisen opgenomen dat een kandidaat een afgeronde opleiding op academisch niveau, aantoonbare ervaring met grootschalige verandertrajecten en aantoonbare inhoudelijke kennis van Banking en/of Insurance diensten moest hebben. PwC heeft de man schriftelijk afgewezen voor de functie.

Leeftijd of ervaring

De man vond dat hij vanwege zijn leeftijd is afgewezen voor de functie. Hij heeft immers meer dan 30 jaar relevante werkervaring en voldoet aan alle inhoudelijke eisen, zo stelt hij. Volgens het College blijkt niet dat PwC onderscheid op grond van leeftijd heeft gemaakt bij de werving en selectie. Daarvoor heeft de man onvoldoende feiten aangevoerd. PwC Advisory heeft 'voldoende aanneemelijk' gemaakt dat zij de kandidaat hebben afgewezen omdat hij niet beschikte over minimaal acht jaar relevante ervaring. Dat wordt ook duidelijk uit zijn sollicitatiebrief. **An**

Volledig oordeel Dossiernummer: 2013-0416

Waarborg van Kwaliteit

Payroll Professional en nog niet ingeschreven?

De Payroll Professional staat in het register!

www.nirpa.nl

BDO Nederland: omzetgroei van 7,9%

BDO Nederland boekte over 2013 een omzetgroei van 7,9%. Daarmee steeg de omzet van BDO Nederland van € 213,1 miljoen in 2012 naar € 229,9 miljoen in 2013. De stijging is voor een deel te danken aan de overname van HLB Schippers. De omzet per medewerker steeg licht van € 108.500 naar € 110.000

HLB Schippers ging met ingang van 1 januari 2013 verder onder de vlag van BDO. De samenwerking is een voorfase van de algehele integratie van de twee organisaties. Met uitzondering van consultancy droegen alle vormend van dienstverlening bij aan BDO's omzetstijging. Bij Audit & Assurance steeg de omzet van € 61,8 naar € 69,5 miljoen. Accountancy & Bedrijfsadvies ging van € 80,2 naar € 85 miljoen. De omzet van de fiscale advisering steeg met 8% naar € 61,5 miljoen. Consultancy moest een omzetzak van € 0,4 miljoen naar 13,9 miljoen incasseren. Bestuursvoorzitter Reinder Brummelman: 'De consultants opereren in een lastige markt met een hoge mate van concurrentie, waarin meer prijsdruk wordt ervaren en vaker wordt gewerkt op basis van flexibele tarieven en 'pay per performance'. We verwachten echter dat dit de komende jaren zal omslaan.' Dit segment biedt volgens hem onder invloed van de veranderende wet- en regelgeving inzakke controle en advies naast beperkingen ook kansen.

Marktomstandigheden onveranderd uitdagend

Volgens Brummelman blijven de marktomstandigheden voor de accountancybranche uitdagend. 'De dialoog met stakeholders helpt ons om de verwachtingen ten aanzien van ons vak en onze rol beter te begrijpen en om onze eigen opvattingen hierover te evalueren, bij te stellen en uit te dragen.' De in 2013 ingestelde Commissie Publiek Belang moet voor BDO een belangrijke rol spelen bij het waarborgen van de dialoog met belanghebbenden. Nieuwe technologie zet bestaande businessmodellen in vrijwel alle sectoren op hun kop. De ontwikkelingen leiden er enerzijds toe dat kosten stijgen, en anderzijds dat inkomsten minder vanzelfsprekend met de traditionele accountantsactiviteiten worden behaald.

Strategische keuzes

Onderdeel van die strategische richting van BDO is het identificeren en benaderen van een groep klanten aan de bovenkant van de markt, de 'corporate clients': grote profit en non-profit organisaties, die internationale actief zijn en/of een governance-structuur hebben. BDO wil in dit segment profiteren van de verscherpte onafhankelijkheidsregelgeving, de 8-jaarlijkse roulatieplicht en de verplichte scheiding tussen advies en con-

Kengetallen BDO

	2013	2012
Omzet*	229,9	213,1
Audit en assurance*	69,5	31,8
Accountancy en bedrijfsadvies*	85,0	80,2
Belastingadvies*	61,5	56,8
Overig advisering*	13,9	14,3
* x € 1 miljoen		
Medewerkers		
Audit en assurance	563	503
Accountancy en bedrijfsadvies	636	597
Belastingadvies	343	331
Overig advisering	117	118
Totaal	2093	1964
Omzet** per medewerker	110	108,5
** x € 1.000		

trole. Brummelman: 'We merken dat zeker de beursfondsen ons nog onvoldoende kennen en onbekend maakt onbemind, blijkbaar. Dit staat hoog op onze agenda in 2014.'

Internationale netwerk

Het internationale BDO-netwerk boekte in het gebroken boekjaar 2013 (einde 30 september 2013) een gezamenlijke omzet van \$ 6,45 miljard. De omzet steeg daarmee met 7,3% ten opzichte van vorig jaar. **An**

Discussie: 'The Future of Audit and Assurance' vanuit drie invalshoeken

Onder deze titel is de Federation of European Accountants (FEE) een discussie gestart over de toekomst van het accountantsberoep. In deze AN leest u op pagina 22 het eerste artikel in een reeks van Barbara Majoor en Herman van Brenk over dit debat, waarin zij vanuit drie invalshoeken reageren.

De FEE vindt dat het tijd is om als beroep kritisch naar zichzelf te kijken. De signalen van verschillende groepen stakeholders – die oproepen tot een radi-

cale wijziging – om een krachtig antwoord vragen. De oproep van de FEE tot een fundamenteel debat komt op het moment dat de Europese Commissie heeft besloten om het beroep te hervormen. De eerste nieuwe ontwikkelingen hiervan zijn inmiddels zichtbaar en zij duiden op een koerswijziging. Deze ontwikkelingen moeten krachtig worden opgepakt, vindt de FEE, die met deze discussie een bijdrage wil leveren aan het verhogen van de relevantie van het accountantsberoep. Daarom heeft de FEE vier thema's be-

noemd, die belangrijk zijn om op de lange termijn de toekomst van het beroep te borgen:

1. kwaliteit van de dienstverlening (audit quality), inclusief de fundamentele ethische principes;
2. communicatie van de accountant ver de uitkomsten van zijn dienstverlening;
3. relevantie van de dienstverlening in de toekomst en aansluiting met de veranderende verwachtingen van stakeholders;
4. vooruitzien naar de toekomst.

VERPLICHT
PE
ONDERWERP
2014/2015

ZEG WAT JE ZIET... EN LEER VAN EEN ERVAREN TEAM

VANAF MEI OP VERSCHILLENDE LOCATIES
IN NEDERLAND

Datum en locatie:

Vanaf mei op verschillende
locaties in Nederland

PE punten: NBA

An trainersteam:

Wytske Oosterhof
Ben van het Laar
Eunice van Luit
Nicole Baars
En anderen

Kosten:

€ 495,- (excl. btw)
per persoon

Incompany?

Vraag naar de
mogelijkheden.

'Zeg wat je ziet' is dit jaar een verplichte training voor openbaar accountants. Wilt u zeker zijn dat u de lesstof op een efficiënte, praktische en prettige manier tot u kunt nemen? Volg de training dan bij de accountancyprofessionals van An Opleidingen. U heeft keuze uit verschillende data en locaties in het hele land.

Leer van het ervaren An trainersteam

De training is samengesteld door het ervaren An trainersteam dat ook de voorgaande PKI-training heeft verzorgd - en door deelnemers uiterst positief werd beoordeeld met een 8-. U kunt er dus op vertrouwen dat u niet alleen van officieel geaccrediteerde trainers les krijgt, maar dat u ook een trainingsprogramma volgt dat juist die aspecten benadrukt die voor u relevant zijn.

Verbeter uw communicatieve vaardigheden

Aan de hand van een heldere praktijkcase leert u de communicatieve vaardigheden te verbeteren die u nodig heeft in de verschillende fasen van een controleproces. Er is daarbij volop ruimte voor interactie en vragen, zodat u op een plezierige manier uw communicatieve vaardigheden kunt verbeteren en werkt aan een professionele en standvastige houding richting opdrachtgevers, leidinggevenden en toezichhouders.

U leert onder andere:

- Doorvragen, presenteren en andere communicatietechnieken
- Slechtnieuwsgesprekken voeren
- Controle- of samenstelopdrachten duidelijk toelichten
- Kritiek leveren én ontvangen
- Standvastig en direct communiceren

MEER INFORMATIE EN DIRECT INSCHRIJVEN?
WWW.ACCOUNTANCYNIEUWS.NL/OPLEIDINGEN

Uw mening over 'The Future of Audit and Assurance'

► In AN worden in de komende afleveringen de verschillende thema's verder uitgewerkt in drie artikelen: 'accountants en controlekwaliteit', 'accountants en communicatie' en 'accountants en innovatie'. Neem ook deel aan dit debat over 'The Future of Audit and Assurance' door de vragenlijst in te vullen via [https://www.surveymonkey.com/s/discussion future of audit and assurance](https://www.surveymonkey.com/s/discussion_future_of_audit_and_assurance). Deze vragenlijst staat open tot 30 juni 2014. Stuur hiervoor uw reactie op deze artikelen naar redactieAN@kluwer.nl. In een afsluitend artikel reageren Barbara Majoor en Herman van Brenk op de ontvangen reacties. **An**

Geen uitzondering fiscale behandeling devices onderwijs

Staatssecretaris Sander Dekker van OCW heeft een brief gestuurd aan de Tweede Kamer over de belastingregels voor apparaten, zoals tablets, die scholen voor (voortgezet) onderwijs aan leraren verstrekken. Dekker laat weten dat als het gaat om de fiscale behandeling van tablets gelden er voor het onderwijs dezelfde regels gelden als voor elke werkgever en werknemer in Nederland.

Tablets mogen onbelast worden verstrekt aan leraren als de tablets na werktijd op de werkplek achterblijven, of als kan worden aangetoond dat de tablet voor 90% of meer voor zakelijk gebruik ingezet wordt.

Voorwaarden

'De eerste voorwaarde zal in veel gevallen indruisen tegen de bedoeling waarmee de school de tablets verstrekt aan leraren. De huidige werkwijze is namelijk al zo dat leraren veelal buiten de muren en openings-tijden van de school werken. Ten aanzien van de tweede voorwaarde stelt de Belastingdienst dat het onmogelijk is voor werkgevers en -nemers om aan te tonen dat de tablet voor 90% of meer zakelijk gebruik wordt ingezet. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld een laptop die in hoge mate afgeschermd kan worden voor privé-gebruik,' aldus de staatssecretaris.

Werkkostenregeling

Volgens Dekker is er wel een oplossing, namelijk de vrije ruimte in de werkkostenregeling. In deze vrije ruimte kan een werkgever alle voorzieningen met een gemengd karakter onderbrengen waar geen aparte regeling voor bestaat. De Belastingdienst beschouwt tablets als een voorziening met een gemengd karakter omdat ze zowel voor zakelijk als privé-gebruik ingezet kunnen worden. Als het totale bedrag aan voorzieningen hoger is dan 1,5% van de loonsom, betaalt de werkgever 80% eindheffing over het meerdere. Dit biedt scholen de mogelijkheid om de verstrekking van tablets te regelen. De keuze is aan scholen.' **An**

DNB neemt maatregelen tegen trustkantoren

Vier trustkantoren moeten van De Nederlandsche Bank (DNB) stoppen met hun activiteiten in Nederland omdat ze zich niet aan de regels houden. Zij hebben inmiddels hun vergunning ingeleverd. Twee trustkantoren krijgen een boete opgelegd. Dat heeft de toezichthouder bekendgemaakt.

De maatregelen zijn genomen na onderzoek door DNB bij tien trustkantoren, waaronder de vier die hun vergunning kwijtraakten. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat aan de dienstverle-

ning van de kantoren 'integriteitsrisico's' kleven, bijvoorbeeld omdat de geschiktheid en betrouwbaarheid van de bestuurders twijfelachtig is. DNB kwam ook gevallen tegen waarin klanten worden geaccepteerd zonder gedegen onderzoek naar de herkomst van hun vermogen. Dat levert het risico op dat de trustkantoren worden misbruikt om crimineel vermogen wit te wassen.

DNB noemt de resultaten van de onderzoeken 'verontrustend'. Slechts twee van de tien onderzochte kantoren hadden hun zaken goed op orde. **An**

Kenniscentrum Rentederivaten start petitie renteswaps

Het Kenniscentrum Rentederivaten roept ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf op om een petitie te ondertekenen om de Tweede Kamer te doordringen van de problemen die er zijn door renteswaps.

Het Kenniscentrum Rentederivaten heeft eerder al een kritisch rapport met concrete aanbevelingen geschreven over rentederivaten in het mkb. 'Banken, toezichthouders en de minister van Financiën denken dat het probleem wel

meevalt, terwijl er in het mkb voor € 51 miljard aan rentederivaten uitstaat. Maatregelen zijn hard nodig. Begin juni is er een debat in de Tweede Kamer,' aldus KCR. Daarom heeft het KCR een petitie geopend. Ondertekenaars van deze petitie kunnen de concrete aanbevelingen uit dat rapport aan de politiek, banken en AFM steunen. KCR: 'De petitie kan desgewenst anoniem worden ondertekend; dat blijkt voor veel ondernemers een belangrijk punt te zijn. **An**

NBA publiceert Schrijfwijzer Accountantsprotocollen

De NBA heeft de Schrijfwijzer Accountantsprotocollen gepubliceerd. De brochure is bedoeld voor beleidsmedewerkers die protocollen opstellen bij ministeries, gemeenten, toezichthouders of brancheorganisaties.

De NBA werkgroep Controleprotocollen (COPRO) schreef de brochure. COPRO heeft de afgelopen jaren meer dan 250 protocollen getoetst op uitvoerbaarheid. **An**

Hoger premiedeel ZW-flex bij einde eigenrisicodragerschap (middel)grote werkgevers

Middelgrote of grote werkgevers die hun eigenrisicodragerschap voor de ZW willen beëindigen, moeten per 1 januari 2015 rekening houden met een hoger premiedeel ZW-flex.

Dit meldt de Belastingdienst. Het premiedeel ZW-flex zal in de twee kalenderjaren na het einde van het eigenrisicodragerschap de helft zijn van de sectorale premie ZW-flex die geldt voor de sector. Als UWV een hogere individue-

le premie kan vaststellen op basis van een eerdere periode waarin de werkgever geen eigenrisicodragers is geweest, dan geldt deze hogere individuele premie. De hogere premie geldt voor alle (middel)grote werkgevers die na 20 maart 2014 een verzoek indienen om het eigenrisicodragerschap te beëindigen. De hoogte van de sectorale premie ZW-flex in 2014 is te vinden in tabel 17a van het 'Handboek Loonheffingen 2014'. **An**

Lokale energiecoöperaties btw-plichtig

Lokale energiecoöperaties die duurzame energie opwekken en tegen vergoeding leveren aan derden, zoals energieleveranciers, worden aangemerkt als btw-plichtige organisaties. Deze organisaties zijn dan btw verschuldigd over de vergoeding die zij ontvangen voor de levering van de energie. Dat zegt minister Henk Kamp van Economische Zaken in antwoord op Kamervragen van Carla Dik-Faber (CU) over het belastingregime voor lokale energiecoöperaties.

Dik-Faber: 'Klopt het dat lokale energiecoöperaties die ten behoeve van

inwoners in een postcodegebied duurzame energie opwekken, worden aangemerkt als btw-plichtige organisaties?'

Minister Kamp antwoordt hierop: 'Het klopt dat lokale energie coöperaties die duurzame energie gaan opwekken en vervolgens tegen vergoeding leveren aan derden (zoals energieleveranciers), worden aangemerkt als btw-plichtige organisaties.

Deze organisaties zijn dan btw verschuldigd over de vergoeding die zij ontvangen voor de levering van de energie.' **An**

Particuliere verhuurders moeten naar rechter voor oordeel verhuurderheffing

Particuliere verhuurders die het oneens zijn met de Staat over de zogenoemde verhuurderheffing, moeten een zaak aanspannen bij de belastingrechter. Dat is het oordeel van de voorzieningenrechter in Den Haag in een civiel kort geding dat de verhuurders hierover hadden aangespannen tegen de Staat.

De verhuurders wilden af van de verhuurderheffing, op grond waarvan verhuurders met meer dan tien huurwoningen in de gereguleerde sector een hef-

fing dienen te voldoen op basis van de WOZ-waarde. Ze wilden ervan af omdat deze heffing tot gevolg zou hebben dat zij structureel verlies lijden op hun woningen en dat zij ten onrechte gelijk worden behandeld met de woningcorporaties, die profiteren van het rijksbeleid. Het is echter aan de belastingrechter om te beoordelen of dit mag. De voorzieningenrechter oordeelt verder dat een aantal andere maatregelen geen ontoelaatbare staatssteun ten gunste van de woningcorporaties opleveren. **An**

Vaktechnische Actualiteiten

Honderden vakgenoten trainen mee:

- Zes maal per jaar
- Actuele fiscale thema's
- Veel praktijkvragen
- Op éérentwintig locaties
- Verzorgd door onze fiscalisten

Boek een gratis proefles op www.fiscount.nl

Specifieke controleverklaring belangrijke eerste stap naar de toekomst

Meer informatieve controleverklaring ook goede marketingtool voor accountants

Tom Koning

In discussies over de uitoefening van ons beroep zijn er enkele thema's van alle tijden. Ik noem er een paar: de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden of de verwachtingskloof tussen wat de accountant doet en wat de gebruiker verwacht. En wat dacht u van de invulling van het begrip materialiteit door de accountant namens alle gebruikers van de jaarrekening? Recent zien we een ontwikkeling die inspeelt op die thema's: specifieke controleverklaringen bij AEX-fondsen. De gebruiker krijgt hierdoor een beter inzicht in de kwaliteit van de werkzaamheden die de accountant heeft uitgevoerd. Accountants kunnen die specifieke – meer informatieve – controleverklaring effectief inzetten als marketingtool.

In plaats van het opnemen van een volledig identieke controleverklaring bij alle ondernemingen, rapporteren de accountants over belangrijke risico's die zij hebben geconstateerd tijdens hun werkzaamheden. Vervolgens is dan te lezen hoe zij daarmee zijn omgegaan.

Betere perceptie kwaliteit accountantswerk

Het gaat tot nu toe over zeventien controleverklaringen, die ik met bijzonder veel belangstelling heb gelezen. In zes gevallen raakte ik daarbij overtuigd van de kwaliteit van de betrokken vier accountants. Door het lezen van de jaarverslagen waarbij zij betrokken waren,

Terminals Vopak

Het risico van de waardering van terminals bij Vopak wordt bijvoorbeeld als volgt geadresseerd:

Amongst others, we evaluated the Group's policies and procedures to identify triggering events for potential impairment of tank terminal assets. For the terminal locations that triggered management's test, we reconciled the recoverable amounts to cash flow forecasts as included in the terminal master plans or in certain situations to market multiples from recent tank terminal sales transactions in the region. We challenged management's main cash flow assumptions and corroborated them by comparing them to commercial contracts and inquiries as included in the Group's client management portal, available market reports and historic trend analyses. We also involved our valuation experts to analyze the weighted average cost of capital by country as applied by the Group.'

De soorten controlewerkzaamheden en soorten controlebewijs zijn in deze korte samenvatting helder benoemd. Het enige gevoel dat na het lezen van deze paragraaf resteert, is dat de accountant op de opdracht heeft begrepen hoe een controle behoort te worden uitgevoerd. Complimenten aan de heer De Ridder van PwC.

verwachte ik als lezer bepaalde risico's terug te zien in de controleverklaring. In de tekst van de controleverklaringen was in alle gevallen ook aandacht besteed aan deze risico's. Er werd ten aanzien van die risico's concreet beschreven welke werkzaamheden waren uitgevoerd. De beschreven oplossing overtuigde mij ervan dat de dienstdoende accountant ervoor zou kunnen zorgen dat er geen materiële fout in de jaarrekening resteerde. Precies zoals de IAASB het bedoeld heeft: een betere perceptie van kwaliteit bij de gebruiker, met als gevolg meer vertrouwen. Zie de voorbeelden in onderstaande kaders over de terminals bij Vopak en de omzetting bij SBM Offshore.

Kwaliteit als marketinginstrument

Onze conclusie is dat de specifieke controleverklaring een onverwacht groot effect kan hebben op de eerste twee relevante thema's in ons beroep

'Specifieke controleverklaringen schetsen een toekomst waarin transparantie ontstaat over uitgevoerde werkzaamheden.'

(kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden en de verwachtingskloof tussen de accountant en de gebruiker).

De specifieke controleverklaringen van de zeventien fondsen gaven enig inzicht in de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden. Die zichtbare kwaliteit fungeert hier als effectief marketinginstrument; op basis van deze informatie zou ik als raad van commissarissen een shortlist maken van vier accountants die ik zou willen uitnodigen voor een offerteronde. Ondanks het feit dat de tekst van de verklaring nog niets hoeft te zeggen over de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden, boezemden de andere teksten niet hetzelfde vertrouwen in. De opgenomen teksten:

- beschreven dat de betrokken accountant 'evaluated', 'assessed', 'considered' of 'challenged the assumptions and models' van belangrijke schattingen, zonder aan te geven welke informatie daarbij was gebruikt. Ze zouden net zo goed kunnen zeggen dat ze die veronderstellingen hebben 'gecontroleerd'. Dan is een verklaring weer net zo inwisselbaar als die waarin staat dat de jaarrekening is gecontroleerd;
- vermeldten dat bij een frauderisico aandacht was besteed aan handmatige journaalposten door het management of onderliggende documenten. Dit terwijl heel veel bekende fraudevoorbeelden juist verhuld worden door documentatie die er op het oog keurig uitziet en door andersoortige manipulaties dan het maken van opzichtige

Omzetting SBM Offshore

Over omzetting voor constructiecontracten bij SBM Offshore wordt het volgende geschreven:

'Our audit procedures included an evaluation of the significant judgements made by management, among others based on an examination of the associated project documentation and discussion on the status of projects under construction with finance and technical staff of the Company. We also tested the controls that the Company has put in place over its process to record contract costs and contract revenues and the calculation of the stage of completion. In addition we visited two projects under construction. Furthermore, we discussed the status of legal proceedings in respect of construction contracts, examined various documents in this respect and obtained lawyers' letters.'

Ook hier kon met een beknopte samenvatting inzicht worden verkregen in de concrete stappen die de accountant heeft gezet om tot een oordeel te komen. Alle zaken die wij hadden verwacht aan te treffen, kwamen in de beschrijving terug. Ook hier complimenten, nu aan de heer Smorenburg van KPMG.

memoriaalboekingen.

- vertoonden wel heel sterke overeenkomsten met de paragraaf 'goodwill' uit de voorbeeldverklaring van de IAASB op pagina 13 van de Exposure Draft 'Reporting on Audited Financial Statements: Proposed New and Revised International Standards on Auditing (ISAs)'

Wellicht is het huidige gebrek aan inzicht in de kwaliteit van het geleverde product ook wel een van de oorzaken van kwaliteitsproblemen. Ongeacht de kwaliteit van de werkzaamheden, ziet elke controleverklaring er hetzelfde uit. En of een accountant nu goed of slecht werk doet, een juiste jaarrekening verandert niet. Als we deze constatering koppelen aan reeds beschikbare technieken, doemt er een mogelijke toekomst op waarin transparantie een antwoord vormt op alle drie de thema's.

Jaarrapport wordt bedrijfsprofiel

Allereerst kan het jaarrapport veranderen in een bedrijfsprofiel dat bestaat uit allerlei losse financiële en niet-financiële informatie-elementen. Hoe ouderwets is het om een boek of veredeld Excel-(SBR) sheet te maken van een stand per 31-12? De voorgeschreven elementen van de jaarrekening kunnen ook worden vervat in losse informatie-elementen die financieel (omzet) of niet-financieel (risicoparagraaf) zijn, en per element met wisselende frequentie worden bijgewerkt. Dit is bijna de staande praktijk.

Er zijn voorbeelden van ondernemingen die een 'interactief jaarverslag' publiceren of de mogelijkheid geven om elementen van de jaarrekening los te selecteren en tot een 'eigen' jaarverslag te combineren. Naar mijn analyse kan er binnen de huidige wet- en regelgeving al op deze wijze worden gerapporteerd. Zolang alle wettelijk voorgeschreven informatie-elementen maar beschikbaar zijn en per 31-12 een keer zijn bijgewerkt. De gebruiker van dat profiel kan dan drukken op de knoppen 'toon alle informatie' en '31-12', waardoor de jaarrekening in haar huidige vorm wordt getoond. De bezoeker van het profiel zou ook kunnen drukken op de knop 'toon mijn voorkeursinformatie',

waardoor de omzet tot en met gisteren en het element 'klantafhankelijkheid' als onderdeel van de risicoparagraaf in haar meest recente vorm worden getoond.

Rol accountant

Afhankelijk van de vraag vanuit de markt én de mate waarin de accountant durft te staan voor zijn werk, zou een accountant aan elk van die informatie-elementen afzonderlijk zekerheid kunnen toevoegen:

'Accountants kunnen zo concurreren op de inzichtelijk gemaakte kwaliteit van de door hen uitgevoerde werkzaamheden.'

- door middel van een 3-sterrenstelsel. 1 ster voor gelezen en akkoord bevonden, 2 sterren voor vergeleken met interne documentatie van de cliënt en 3 sterren voor gecontroleerd;
- door per informatie-element de uitgevoerde werkzaamheden en conclusies te beschrijven;
- door per informatie-element de uitgevoerde werkzaamheden, conclusies en controledocumentatie te publiceren.

Hierdoor is het voor een gebruiker niet meer onduidelijk hoeveel zekerheid de controleverklaring geeft ten aanzien van een van de willekeurige 200 pagina's.

Feedback

Een dergelijke opzet biedt ook mogelijkheid tot interactie:

1. Als 97% van de bezoekers een bepaald informatie-element raadpleegt en de accountant voorziet dat element van 1 ster, is er misschien een verwachtingskloof die moet worden gedicht.
2. Als gebruikers bepaalde informatie onvoldoende inzichtelijk vinden, of de op dat informatie-element toegepaste materialiteit te groot achten, kunnen zij op de knop 'report abuse'

drukken. De accountant kan zo zijn inschatting van het begrip financiële en kwalitatieve materialiteit herijken.

3. Als bepaalde informatie leidt tot een risico van onjuistheid of fraude en de accountant heeft dat risico niet geïdentificeerd, kunnen gebruikers eveneens op de knop 'report abuse' drukken. Zo kunnen belanghebbenden hun vertrouwensman helpen met het dienen van hun belang.

Meer transparantie

Het initiatief van de specifieke controleverklaringen schetst een toekomst waarin transparantie ontstaat over de uitgevoerde werkzaamheden.

In die toekomst kunnen accountants concurreren op de inzichtelijk gemaakte kwaliteit van de door hen uitgevoerde werkzaamheden. **An**

Tom Koning RA is verbonden aan Cygnus Atratus

Joost Groeneveld

Erfbelasting in het mkb

Eind april 2014: 'Het kabinet wil erfgenamen van familiebedrijven zwaarder belasten. De bestaande vrijstelling wordt wellicht volledig geschrapt. Het was de VVD-staatssecretaris Eric Wiebes die dit aan de Tweede Kamer schreef. Als de bestaande vrijstelling volledig wordt geschrapt, kan de te betalen belasting oplopen van 3,4% tot 20% bij kinderen en bij kleinkinderen tot 36% van de ondernemingswaarde. Die 20% en 36% zijn inderdaad de bestaande tarieven voor kinderen en kleinkinderen die gewoon wat erven. Hadden de (klein)kinderen in het mkb dan een streepje voor? Is 20% of 36% te hoog? Nadat er al een heel leven – voordat er wat te erven viel – Vpb, IB en vermogensbelasting is betaald? Om maar te zwijgen van al die andere belastingen op de bestedingen die bij sommige geslaagde ondernemers misschien wat hoger waren dan gemiddeld. Zo iets zal de gedachtegang wel zijn, maar dat is hier niet de discussie. Eerlijk gezegd begrijp ik de commotie niet goed. Behalve dan de ervaring dat – in het algemeen – betalen vervelender wordt gevonden dan ontvangen. Maar als de ene groep minder betaalt, moet – bij gelijkblijvende bestedingen – de andere groep meer betalen. Of blijven de bestedingen niet gelijk? De eerste vraag zou moeten zijn wat er met de te verwachten meeropbrengst gaat gebeuren. Het is niet mijn bedoeling hier een politieke keuze te bespreken. Wat mij betreft, moet het wél gaan om twee trefwoorden die in dit verband worden genoemd: familiebedrijf en ondernemingswaarde.

Onderzoek door Nyenrode levert de volgende kenmerken op van het familiebedrijf: paternalisme en vaak erg creatief en innovatief ondernemerschap. Ik ken geen (uit)sluitende definitie van een familiebedrijf. Toch zijn er nogal wat consultants die zich richten op deze doelgroep. Ik vermoed dat het dan vaak gaat om de familie en het bedrijf: twee vliegen in een klap. Door Nyenrode wordt de volgende definitie gepromoot:

- meer dan 50% van het bedrijf is in handen van een enkele familie;
- een familie heeft beslissende bevoegdheden inzake bedrijfsvoering en opvolging;
- een meerderheid, of ten minste twee leden van de leiding van de onderneming, is afkomstig uit één familie.

Met deze definitie heeft elke zzp'er een familiebedrijf. Het

onderscheidend vermogen geldt dus voor de hele grote ondernemingen. Daar zullen de kinderen wel een goede fiscalist en estate manager toegewezen hebben gekregen. Het Nederlands Centrum voor het Familiebedrijf stuit op dezelfde definitieproblematiek. De daar gekozen Houdini-act luidt als volgt: 'Een ander vertrekpunt om tot een definitie te komen, is daarom familiebedrijven zelf te vragen of ze zich daadwerkelijk als een familiebedrijf zien'. Ik vermoed dan ook dat met de term familiebedrijf doodgewoon wordt gehint op het mkb en de eigendomsverhoudingen die zich daar voordoen. En dan het begrip ondernemingswaarde. In kringen van register valuators is de ondernemingswaarde gelijk aan de economische waarde van het in de onderneming geïnvesteerde eigen vermogen, vermeerderd met de economische waarde van het autonoom gefinancierde vreemd vermogen. Eric Wiebes zal het oog hebben op de waarde van alleen het eigen vermogen. Die wordt vaak de aandeelhouderwaarde genoemd. De volgende vraag is natuurlijk hoe de aandeelhouderwaarde wordt bepaald. Dat is misschien nog veel belangrijker en van blijvender betekenis dan alleen de tarievenkwestie die op 1 mei door 'een storm van protest' trouwens alweer is afgeblazen; Wiebes is als de spreekwoordelijke rietstengel in die storm meegebogen. Economische waarde kan niet uit de jaarrekening worden afgelezen. Een tip voor de estate planners: economische waarde gaat niet over gerealiseerde winst maar over verwachte vrije geldstromen. Daarom is het argument zo vreemd dat de erven geen belasting zouden kunnen betalen, zelfs niet als zij daarvoor 10 jaar de tijd krijgen. Die vrije geldstromen waarop de waarde is gebaseerd, kunnen namelijk per definitie aan de onderneming worden onttrokken. Als die verwachte ontvangsten (dividenduitkeringen) verder weg zijn dan 10 jaar, zal de economische waarde daarvan relatief laag zijn. Omgekeerd: als uit de verwachte vrije geldstromen over een termijn van 10 jaar geen dividenden zouden mogen worden uitgekeerd en belasting betaald, wil de onderneming (*lees*: de groep erven die in meerderheid de zeggenschap hebben) kennelijk op kosten van de samenleving haar groei realiseren. Inderdaad paternalistisch, creatief en innovatief. **An**

Joost Groeneveld RA RV, Wingman Business Valuation B.V, Breda.

Herziene RJ-richtlijn embedded derivaten geeft onvoldoende richting

Bart Kamp

Met RJ-Uiting 2013-15 publiceerde de RJ een herziening van Richtlijn 290 Financiële instrumenten (2013), waarbij de verwerking van 'embedded' derivaten wordt aangescherpt. Voorheen kwam dat onderwerp niet vaak aan de orde, omdat het alleen relevant was indien voor derivaten de grondslag van reële waarde wordt gekozen. Ondernemingen kiezen veelal voor waardering tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Maar nu moet ook bij de grondslag van kostprijswaardering worden beoordeeld of een afzonderlijke verwerking van het derivaat noodzakelijk is. Helaas biedt de richtlijn (te) weinig guidance om tot een eenduidige uitwerking te komen.

Voor financiële derivaten gelden voor de jaarrekening afzonderlijke grondslagen. Ze kunnen tegen historische kostprijs of reële waarde worden gewaardeerd. Andere financiële instrumenten, zoals leningen, worden doorgaans tegen kostprijs gewaardeerd. In de praktijk komt het echter voor dat een financieel instrument zowel kenmerken heeft van een 'gewone' lening als van een derivaat. Een bekend voorbeeld is een belegging in een converteerbare lening. Enerzijds heeft die het karakter van een rentedragende lening, maar anderzijds is het conversierecht te beschouwen als een optie (of warrant) op aandelen. De vraag is dan: wat zou de waarderingsgrondslag moeten zijn voor zo'n lening waarin een derivaat is besloten (IFRS: 'embedded derivative')?

Een strikt bedrijfseconomische interpretatie leidt er dan toe dat de lening en het derivaat voor de jaarrekening als twee afzonderlijke posten moeten worden verwerkt, ook al vormen ze samen formeel een ondeelbaar contract. Deze strikte benadering leidt echter vaak tot intuïtief vreemde uitkomsten: een lening met een vaste rente wordt in de mkb-praktijk gezien als een 'gewone' lening. Maar strikt bedrijfseconomisch kan zo'n lening ook

worden gezien als een lening met een variabele rente, en een ingebouwde renteswap. Immers, met een renteswap kun je een variabele rente 'omzetten' naar een vaste rente. En dus zou die renteswap afzonderlijk moeten worden verwerkt.

Kostprijs = kostprijs?

Tot nu toe was kwam het afzonderen van embedded derivaten vrij weinig voor, omdat de RJ deze afsplitsing alleen verlangde wanneer derivaten tegen reële waarde werden gewaardeerd. Aangezien derivaten in Nederland meestal tegen historische kostprijs (of lagere marktwaarde)

'Het onderscheid tussen derivaten die wel of niet closely related zijn met het 'basiscontract' vergt oordeelsvorming. De RJ noch IFRS geeft een nadere definitie van dit onderscheid.'

worden gewaardeerd, is deze bepaling niet vaak aan de orde. Op het eerste gezicht lijkt afsplitsing van een derivaat weinig uit te maken indien zowel het de-

rivaat als het basiscontract tegen kostprijs worden gewaardeerd. Maar de RJ onderkent nu dat met name een eventuele afwaardering van leningen (alleen bij oninbaarheid) anders is dan bij derivaten (zodra de reële waarde onder de kostprijs daalt). Ook bij schulden kan een afzonderlijke verwerking tot eerdere verliesneming op het derivaat leiden.

De herziene richtlijn schrijft daarom de beoordeling van het al of niet afzonderen van embedded derivaten in alle gevallen voor, ook voor middelgrote ondernemingen. De RJ-Uiting gaat niet in op kleine ondernemingen. Met het vervallen van de vrijstelling voor middelgrote ondernemingen zou zonder nadrukkelijke vrijstelling voor kleine ondernemingen de conclusie kunnen zijn dat de nieuwe benadering ook geldt voor kleine ondernemingen. Maar echt duidelijk is dat niet. Immers, wie alleen de RJk-bundel leest, komt daarin het begrip embedded derivaten niet tegen.

Wel of niet nauw verbonden?

De RJ en IFRS maken onderscheid tussen embedded derivaten die qua economische kenmerken en risico's wel of niet een nauw verband hebben ('closely related zijn') met het 'basiscontract' (vaak een lening). Alleen embedded derivaten die niet closely related zijn, moeten afzonderlijk worden verwerkt. Basiscontracten met embedded derivaten die wel closely related zijn, worden als één post verwerkt; meestal tegen historische kostprijs.

Het onderscheid tussen wel of niet closely related vergt oordeelsvorming. De RJ noch IFRS geeft een nadere definitie van

dit onderscheid. IFRS illustreert dit slechts met een aantal voorbeelden. Een plafond (cap) of bodem (floor) voor de variabele rente op een lening wordt meestal gezien als closely related. Bij lening in een vreemde valuta hoeft meestal evenmin het daarin besloten valutatermijncontract te worden afgezonderd. Wanneer echter in een handelstransactie een valuta wordt gebruikt die niet direct logisch is gegeven de nationaliteit van de contractpartijen, moet dit valuta-aspect wel afzonderlijk als derivaat worden verwerkt. Dat een Nederlandse onderneming bijvoorbeeld aardolie koopt van een Mexicaanse tegenpartij met betaling in US dollars is logisch, omdat de olieprijs wereldwijd in dollars wordt uitgedrukt. Maar zou men andere goederen kopen in bijvoorbeeld Noorse kronen terwijl dit voor geen van beide partijen de eigen valuta is, dan is al gauw sprake van een af te zonderen derivaat.

Hoe te beoordelen?

RJ 290 heeft in een bijlage sommige voorbeelden uit IFRS overgenomen. Daarbij ontbreken echter de voorbeelden die zien op rentederivaten. En juist in de omgeving van semi-overheidsorganisaties zoals woningcorporaties zagen we veel ophef rond het gebruik van rentederivaten. Daar wordt vaak gebruik gemaakt van leningen met embedded derivaten. De bekendste is de extendible lening, waarin een zogenaamde 'swaption' is verwerkt. In de praktijk blijkt dat er

verschil van mening bestaat over wanneer embedded rentederivaten afzonderlijk moeten worden verwerkt. Sommigen stellen dat een geschreven optie zoals de swaption in een extendible lening vanwege het speculatieve karakter en het bijzondere rentepatroon, afzonderlijk moet worden verwerkt. Anderen wijken uit naar de voorbeelden die IFRS biedt, en concluderen dan dat het afzonderen afhankelijk is van bijvoorbeeld het feit of de optie bij aanvang al 'in the money' was, of van de mate van hefboomwerking van het derivaat op het rendement van de lening (de zogenaamde 'double double' test). In veel gevallen zou dan onder IFRS de swaption niet afzonderlijk worden verwerkt.

Maar ook bij eenvoudigere kenmerken van een lening die ook voorkomen bij mkb-ondernemingen biedt de RJ geen handvatten. Denk aan vastrentende leningen die boetevrij vervroegd kunnen worden afgelost, of tegen een gelijkblijvende rente kunnen worden verlengd. Soms zijn de voorbeelden van IFRS duidelijk dat zulke 'opties' afzonderlijk moeten worden verwerkt, maar in sommige omstandigheden zijn die voorbeelden tegenstrijdig. Dus dan helpt zelfs een uitstap naar IFRS niet.

En hoe om te gaan met een bepaling in een lening dat de bank tussentijds de risico-opslag in het rentetarief mag aanpassen? In vaktechnische kringen lijkt de

mening te zijn dat dit niet afzonderlijk hoeft te worden verwerkt. Maar 'in het veld' wordt daar soms anders over gedacht.

Hoe nu verder?

Eenzijds is te verwachten dat ook de overige voorbeelden uit IFRS toch als richtinggevend worden gebruikt. Maar lang niet iedereen is bekend met deze complexe materie uit IFRS. In hoeverre de RJ met het overnemen van deze regelgeving uit IFRS ook dezelfde toepassing beoogt, is onduidelijk. De teneur bij RJ 290 ten opzichte van IFRS is dat veel dingen iets eenvoudiger mogen. Maar hoe het niet-overnemen van bepaalde voorbeelden uit IFRS dan moet worden geduid, is voor de praktijk niet duidelijk. Er kan anderzijds dus ook een specifiek Nederlandse interpretatie van deze bepaling ontstaan. Daarbij zou de RJ dan wel het voortouw moeten nemen, om nader uit te leggen wat in de Nederlandse verhoudingen de factoren zijn die de nauwe verbondenheid bepalen. Inmiddels heeft de NBA na overleg met vakspecialisten van een aantal accountantsorganisaties in een brief (d.d. 1 mei jl.) de RJ verzocht nadere leidraden op te nemen.

Met alleen de aangescherpte richtlijn in de huidige vorm, zal het beoogde effect van meer inzicht in 'verborgen' risico's door embedded derivaten hooguit ten dele worden bereikt. In de praktijk zorgt deze onduidelijkheid ervoor dat er veel tijd en moeite zal moeten worden gestoken in een beoordeling die – zeker bij mkb-ondernemingen – uiteindelijk veelal niet leidt tot een (materieel) andere verwerking in de jaarrekening. Dit trekt de balans tussen inspanning en resultaat op een frustrerende manier scheef. An

Dr. Bart Kamp RA is Hoofd Financiële verslaggeving bij het Bureau Vaktechniek van BDO Accountants & Adviseurs.

Ook als de wet is nageleefd!

Accountants in het vizier bij vergrijpboetes

Martin Muller

Meer en meer worden de risico's die op het bordje van belastingplichtigen thuishoren neergelegd bij degenen die hen bijstaan. Zij die cliënten adviseren over fiscale aangelegenheden of voor hen aangiften invullen en daarin standpunten innemen (of juist niet), konden al strafrechtelijk worden vervolgd. De laatste jaren is daarnaast wetgeving ingevoerd op grond waarvan aan fiscale bijstandsverleners vergrijpboetes kunnen worden opgelegd. Hoe kan een accountant of adviseur in de sanctiesfeer terechtkomen? Een aantal ontwikkelingen duiden erop dat het uitgangspunt dat een 'net' standpunt wordt ingenomen dat hooguit tot een technische fiscaalrechtelijke discussie kan leiden, lang niet zo vanzelfsprekend is als vaak wordt gedacht.

Iedereen mag zijn zaken zó inrichten dat hij zo min mogelijk belasting betaalt. Nederland is bij uitstek een land waar de advisering hierover tot hightech is verheven. Belasting niet betalen wanneer dit wel verplicht is, bijvoorbeeld als een ander beeld wordt geschetst dan zich in werkelijkheid voordoet, is echter iets anders, namelijk belastingontduiking. Verhuizen naar een ander land vanwege fiscale motieven mag, voorwenden dat je in een ander land woont niet. In de praktijk is het helaas niet altijd zo zwart-wit. In een zaak die onlangs door Rechtbank te Haarlem werd beslecht¹ had de belanghebbende, naar uit de media bleek Credit Suisse, een groot aantal transacties gepleegd die als geheel als structured finance kunnen worden betiteld. Dergelijke grensoverschrijdende transacties beogen doorgaans (mede) de belastingdruk te verlagen, wat in beginsel dus mag. Een belastingplichtige mag zijn concern zo structureren dat winsten worden weggestreept tegen rentelasten, ook als die rentelasten juist door de vormgeving van de structuur worden opgeroepen. Waar het om gaat is of als de wet wordt toegepast op de afzonderlijke rechtshandelingen, een en ander conform de wet is. In casu was dat het geval. Op de individuele

transacties, die allemaal op juiste wijze in de aangiften waren verantwoord, viel op zichzelf weinig aan te merken. Toch ging het voor deze belastingplichtige mis. Het probleem was dat de rechtbank, in navolging van de inspecteur, niet naar de afzonderlijke transacties keek, maar naar het complex van rechtshandelingen, naar de structuur als geheel zagezegd. Zij oordeelde dat de (deels buitenlandse) structuur doelbewust was opgezet om van een

'Dat de rechter de wel zeer open norm van doel en strekking van de wet moet inroepen om de heffingsgevolgen anders te regelen, zou niet met beboeting gepaard moeten gaan.'

leemte in de Nederlandse belastingwet te profiteren en liet aanzienlijke correcties en boetes in stand. De rechtbank bediende zich hiertoe van een bijzondere methode van rechtsvinding, namelijk *fraus legis*.

Methoden van rechtsvinding

Soms leidt de toepassing van het recht op de feiten, de 'normale' rechtsvinding, tot

een resultaat dat fiscaal gezien onbevredigend is. De normale methoden van rechtsvinding, zoals wethistorische en systematische interpretatie, leiden dan tot de conclusie dat keurig conform de wet is gehandeld, terwijl doel en strekking van diezelfde wet feitelijk toch geweld wordt aangedaan. De rechter, die daarmee in wezen een rechtspolitieke afweging maakt, bedient zich dan van het ongeschreven leerstuk van de *fraus legis*, dat zich richt tegen wetsfrustratie. Daarvoor is vereist dat in strijd met doel en strekking van de wet wordt gehandeld én dat belastingverrijdeling hiervoor de doorslaggevende beweegreden is geweest. Dit leerstuk behoort *ultimum remedium* te zijn. De rechter moet éerst toetsen of hij met behulp van bijvoorbeeld schijnhandeling of fiscaalrechtelijke kwalificatie van de feiten tot een juiste uitkomst kan komen. Dit uitgangspunt is logisch. Honoreren van *fraus legis* betekent niets anders dan dat volgens de rechter de wet keurig is nageleefd, maar dat hij aan een rechtshandeling tóch de beoogde (en op zichzelf ook van toepassing zijnde) fiscale consequenties onthoudt. Een recent voorbeeld is de belastingplichtige die ter besparing van overdrachtsbelasting voor één dag een geregistreerd partnerschap aanging.² Het vergaande gevolg van een geslaagd beroep op *fraus legis* is dat wat partijen civielrechtelijk overeen zijn gekomen, fiscaalrechtelijk niet wordt gevolgd. Hoewel deze noodrem met enige regelmaat door de rechter wordt benut, bedient hij zich vaker van methoden als schijnhandeling of fiscaalrechtelijke kwalificatie. Deze instrumenten zijn op het oog minder verstrekkend – de feiten zelf worden civielrechtelijk anders uitgelegd, dan wel tegen

de achtergrond van het fiscale recht wat bijgebogen. Het resultaat is echter even ingrijpend. Bovendien hebben alle drie methoden van rechtsvinding met elkaar gemeen dat van tevoren nauwelijks in te schatten is of een rechter de civielrechtelijke werkelijkheid gaat volgen of er zijn eigen fiscale waarheid voor in de plaats stelt. In dat verband is het bepaald niet bevorderlijk dat de fiscus zich nogal eens op de vlakte houdt over de juridische duiding die hij hanteert en het graag aan de rechter overlaat om een rechtsvindingsinstrument uit de gereedschapskist uit te zoeken. Dat maakt dat belastingplichtigen, die worden geconfronteerd met belastingwetgeving die nog steeds de neiging heeft complexer te worden, steeds vaker in onzekerheid verkeren.

Wanneer is iets echt fout?

Uiteindelijk wordt de vraag of een aangifte onjuist is hoe dan ook beantwoord aan de hand van een fiscaaltechnische afweging. Het recht moet worden toegepast op de feiten. Evenzo vanzelfsprekend is het dat niet iedere aangifte die onjuist is tot een vergrijpboete of tot strafvervolgging kan leiden. Voor een vergrijpboete is minimaal grove schuld vereist, wat betekent dat iemand zich bewust had moeten zijn van een fout, maar dat in werkelijkheid niet was en dat risico ook niet op de koop toenam. Als wij gemakshalve voorbij gaan aan dergelijke verwijtbare maar onbedoelde fouten, is opzet vereist om vergrijpboetes op te leggen of het strafrechtelijke arsenaal te kunnen aanwenden. Opzet veronderstelt in dit verband dat degene die het verwijt treft wist dat een onjuist standpunt werd ingenomen, zich althans bewust was van de aanmerkelijke kans daarop, en dit ook aanvaardde of in elk geval op de koop toenam. Volgens de inspecteur was daarvan in de Credit Suisse-zaak sprake. Hij legde miljoenen aan vergrijpboetes op, die de rechtbank in stand liet. Bij mijn weten is het voor het eerst dat een belastingplichtige die rechtshandelingen keurig in de aangifte had verantwoord en met die handelingen ook binnen de kaders van de fiscale wet bleef, wordt beboet omdat volgens de rechter de fiscale consequenties aan die rechtshandelingen moeten worden onthouden. Naar mijn oordeel valt lastig in te

zien dat een belastingplichtige opzet kan worden verweten als hij alle feiten op juiste wijze in de aangifte heeft verantwoord en hij uitsluitend een correctie voor zijn kiezen krijgt, omdat de Belastingdienst naderhand de samenhang tussen de verschillende rechtshandelingen nog eens goed op zich laat inwerken en tot de conclusie komt dat doel en strekking van de wet worden geschaad. Een structuur opzetten om de belastingdruk te verlagen is één ding, dat de rechter de wel zeer open norm van doel en strekking van de wet moet invoeren om de heffingsgevolgen anders te regelen, zou niet met beboeting gepaard moeten gaan. Uit het legaliteitsbeginsel vloeit immers voort dat sancties alleen in beeld komen als het voor een burger duidelijk is wanneer hij de wet overtreedt. Niettemin liggen de boetes er en gegeven het feit dat fiscale structuren zoals in de Haarlemse zaak de facto dus als belastingontduiking kunnen worden bestempeld, is het wachten op het moment waarop een fiscale dienstverlener wordt vervolgd of beboet vanwege zijn aandeel in een fiscale structuur.

Zekerheid?

De gang van zaken in de Haarlemse zaak is des te pijnlijker, omdat de belastingplichtige gelet op de grote belangen niet over één nacht ijs was gegaan en een memorandum had laten opstellen waarin een opinie werd gegeven over de voorgere-

nomen structuur. Dit document kwam tot de conclusie dat de kans op succes op 75% werd geschat, wat neerkomt op het comfort level 'should'. Afgezien daarvan dat dit erop wijst dat zij zich in elk geval niet bewust was van de *aanmerkelijke* kans dat het fout zou lopen – integendeel zou ik zeggen – was de opinie dus ronduit positief te noemen, zeker tegen de achtergrond van de doorgaans nogal voorzichtige opiniepraktijk. Veel beter dan 70 à 75% wordt het meestal niet, of een kwestie is zo zeker dat je geen opinie meer nodig hebt. In de praktijk worden nogal wat standpunten in aangiften en jaarrekeningen gebaseerd op een *should*-opinie. Dit lijkt me een gegeven dat tax managers, adviseurs en accountants niet onberoerd zal laten. **An**

1 ECLI:NL:RBNHO:2013:11321.

2 ECLI:NL:HR:2013:BY0548.

Martin Muller is als *advocaat-belastingkundige* verbonden aan *Jaeger Advocaten-belastingkundigen te Amsterdam*.

Accountants kunnen prima rapporteren over jaarverslag goede doelen

Gert-Jan den Hollander

slag van goededoelenorganisaties, omdat de aard van hun activiteiten met zich meebrengt dat de maatschappelijke betekenis ervan slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken (RJ 650.201). Niet voor niets dat de NBA in de publieke managementletter voor de Goededoelensector uit dec. 2012 aangeeft dat het jaarverslag van goededoelenorganisaties in feite belangrijker is dan de jaarrekening. De NBA vindt het weinig bevredigend dat de accountant over de belangrijkste informatie (het jaarverslag) geen oordeel velt en roept accountants op hierover in de controleverklaring een paragraaf op te nemen. De NBA zegt in de publieke managementletter ook dat een specifieke modelverklaring voor goededoelenorganisaties de uniformiteit ten goede zou komen. Jammer genoeg heeft de NBA haar eigen advies niet gevolgd: voorbeeldverklaring 7.1 is in december 2013 niet uitgebreid met een verklaring betreffende het jaarverslag.

De toelichtende tekst bij voorbeeldverklaring 7.1 geeft aan dat RJ 640 geen eisen stelt ten aanzien van de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening en dat daarom het accountantsoordeel dien-aangaande is weggelaten in de voorbeeldverklaring. Dat moge waar zijn voor RJ 640, maar alinea 211 van RJ 650 stelt deze eis wel: 'Het jaarverslag dient verenigbaar te zijn met de jaarrekening'. Daarnaast vermeldt alinea 518 van RJ 650 dat de voorschriften van hoofdstuk 410 Overige gegevens overeenkomstig dienen te worden toegepast. RJ 650 geeft de accountant van een goededoelenorganisatie dus de ruimte om in zijn controleverklaring in te gaan op het jaarverslag.

Voor goededoelenorganisaties (en andere organisaties zonder winststreven) is het jaarverslag belangrijker dan de jaarrekening. Het is daarom jammer dat accountants niet altijd of niet op dezelfde manier rapporteren over het jaarverslag. De relevantie van de controleverklaring zou toenemen als accountants hun conclusie over het jaarverslag op een duidelijke, gestructureerde, manier zouden weergeven. De NBA kan duidelijkheid scheppen door voorbeeldverklaring 7.1 uit te breiden met een verklaring betreffende het jaarverslag.

Goede doelen zijn een grote bedrijfstak in Nederland: er wordt jaarlijks ca. € 4,7 miljard gedoneerd. De Belastingdienst kent 65.000 Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI's). Zij leggen via hun jaarverslag en jaarrekening verantwoording af aan gevers over de besteding van toevertrouwde middelen, en de realisatie van de doelstellingen van de organisatie. Goededoelenorganisaties rapporteren

veelal volgens RJ 640 'Organisaties-zonder-winststreven' of RJ 650 'Fondsenwerende instellingen', en niet volgens Titel 9. Omdat art. 393 lid 5 sub e en f BW niet van toepassing is voor goededoelenorganisaties, zijn accountants niet verplicht in hun controleverklaring iets te zeggen over het jaarverslag van de goededoelenorganisatie. Eigenlijk is dat vreemd: de RJ kent een bijzondere betekenis toe aan het jaarver-

Verlaggevingskader voor goede doelen stichtingen en verenigingen

Verlaggevingskader voor goede doelen stichtingen en verenigingen

Verplicht:

- alle stichtingen en verenigingen moeten jaarlijks binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar een balans en staat van baten en lasten opmaken en op papier stellen (art. 10 BW);
- verenigingen moeten tevens een jaarverslag uitbrengen (art. 48 lid 1 BW);
- als een onderneming van een zekere omvang in stand wordt gehouden moet er worden gerapporteerd volgens Titel 9 Boek 2 BW (art. 360 lid 3 BW);
- organisaties met een keurmerk, certificaat of verklaring van geen bezwaar van het Centraal Bureau Fondsenwerving zijn verplicht RJ 650 'Fondsenwervende instellingen' toe te passen.

Facultatief:

- (middel)grote goededoelenorganisaties kunnen rapporteren volgens RJ 640 'Organisaties-zonder-winststreven' of RJ 650. RJ 650 is bedoeld voor organisaties die giften ontvangen van particulieren, bedrijven en/of overheid, RJ 640 voor overige organisaties zonder winststreven;
- kleine organisaties zonder winststreven kunnen rapporteren volgens RJK hoofdstuk C1 'Kleine-organisaties-zonder-winststreven';
- goededoelenorganisaties kunnen rapporteren op basis van grondslagen die door het bestuur gekozen en beschreven zijn. Dergelijke grondslagen worden (anders dan RJ 640 en RJ 650) niet beschouwd als een in Nederland algemeen aanvaard verslaggevingsstelsel.

1. Dit betreft per april 2014 resp. 266, 109 en 5 organisaties (www.cbf.nl).
2. Volgens de criteria van art. 397 BW.

vallen';

- De passage inzake Overige gegevens is geschrapt omdat art. 393 lid 5 sub e niet van toepassing is.

Het weglaten van de vrijwel letterlijke weergave van art. 393 lid 5 sub e en f (die niet van toepassing zijn voor goededoelenorganisaties) verkort de verklaring aanzienlijk:

Optie II: Verklaring betreffende het jaarverslag

Naar ons oordeel is het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, opgesteld in overeenstemming met RJ 650 en verenigbaar met de jaarrekening.

Toelichting:

- 'Naar ons oordeel ...' is kernachtiger dan 'Wij vermelden ...', en sluit qua stijl beter aan op de 'Verklaring betreffende de jaarrekening' dan de optie I-verklaring;
- Optie II is zonder verdere wijzigingen bruikbaar bij toepassing van RJ 640;
- Optie II kan nog aangevuld worden met een oordeel over de Overige gegevens (in verband met alinea 650.518): 'Naar ons oordeel zijn de overige gegevens, als bedoeld in RJ 650, toegevoegd.'

Rapportering over het jaarverslag (en overige gegevens) bij toepassing van Titel 9

De voorbeeldverklaring van de NBA luidt als volgt:

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge art. 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in art. 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in art. 2:391 lid 4 BW.

In Accountancynieuws van 11 oktober 2013 ben ik uitgebreid ingegaan op de voor- en nadelen van deze verklaring, waar ik de lezer graag naar verwijst.

Rapportering over het jaarverslag bij toepassing van RJ 650

De Titel 9-verklaring kan voor goededoelenorganisaties grotendeels worden overgenomen, afgezien van de niet-toepasselijke wettelijke bepalingen:

Optie I: Verklaring betreffende het jaarverslag

Wij vermelden dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig RJ 650 is opgesteld. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening, zoals vereist door RJ 650.

Toelichting:

- Het kopje van de verklaring is aangepast omdat er geen sprake is van een wettelijke eis;
- Bij toepassing van RJ 640 komt de passage 'zoals vereist door RJ 640' te ver-

Transparantprijs 2013: hoe rapporteert de kopgroep over het jaarverslag?

De Transparantprijs voor de beste charitatieve verslaggeving (www.transparantprijs.nl) heeft in oktober 2013 een kopgroep geïdentificeerd van acht goededoelenorganisaties met een A-score voor hun verslaggeving over 2012 op de gebieden Compliance, Impact en Communicatie: Oxfam Novib (winnaar), de Zonnebloem, War Child, Woord en Daad, Dorcas, Wakker Dier, Liliane Fonds en SOS Kinderdorpen.

De accountants van deze acht goededoelenorganisaties rapporteren als volgt over het jaarverslag:

- het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de eisen van RJ 650 (4x);
- het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening (1x);
- 1x is een conclusie opgenomen over een Maatschappelijk Verantwoord Onder-

nemen-verslag conform NVCOS 3410N. In de controleverklaring wordt niet afzonderlijk gerapporteerd over het jaarverslag;

- de accountant rapporteert niet over het jaarverslag (2x).

Bij drie organisaties is de volgende tekst gebruikt om te rapporteren over het jaarverslag:

Een aantal zaken valt op aan deze mededeling. De gehanteerde terminologie is ontleend aan NVCOS 720, wat niet onlogisch is. Het lijkt echter vreemd om de terminologie uit NVCOS 720 wel op te nemen in een RJ 650-controleverklaring, en niet te gebruiken in een Titel 9-controleverklaring; ook daar is NVCOS 720 onverkort van toepassing. De verschillende formulering zou kunnen suggereren dat er andere werkzaamheden zijn verricht of dat een andere conclusie wordt getrokken ten aanzien van het jaarverslag in een controleverklaring bij een RJ 650-verantwoording ten opzichte van een Titel 9-verantwoording, terwijl zowel de werkzaamheden als de conclusie hetzelfde zijn. Het is tevens verwarrend om bij Titel 9 te spreken van een Verklaring en bij RJ 650 van een Mededeling.

Het gebruik van de NVCOS 720-terminologie is eigenlijk overbodig, omdat in de controleverklaring al is vermeld dat de controle is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, waar NVCOS 720 deel van uitmaakt.

Als de accountant vermeldt dat het jaarverslag alle informatie bevat die vereist is volgens RJ 650 c.q. verenigbaar is met de jaarrekening, dan komt het me voor dat een dergelijke conclusie slechts kan worden bereikt als hij controlewerkzaamheden heeft verricht. Dan is het tegenstrijdig om in de laatste zin te lezen

dat geen controle- of beoordelingswerkzaamheden zijn uitgevoerd op de informatie in het directieverslag. Daarmee lijkt de accountant de eerdere assurance

Voor goede doelen is het jaarverslag soms belangrijker dan de jaarrekening

die hij verleent af te zwakken of zelfs te ontkennen.

Tenslotte, en niet onbelangrijk: de boodschap van de accountant met deze mededeling is in de kern exact hetzelfde als de boodschap van de optie II-verklaring,

met dit verschil dat optie II een stuk duidelijker is, en aanzienlijk korter.

Bij de andere twee organisaties rapporteren de accountants als volgt:

- Het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, is verenigbaar is met de jaarrekening en voldoet aan de vereisten uit de 'Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen';
- Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Conclusie

Vanwege het belang van het jaarverslag van goededoelenorganisaties is het relevant voor gebruikers als de accountant zijn conclusies over het jaarverslag op een duidelijke wijze in zijn controleverklaring tot uitdrukking brengt. De NBA doet er daarom goed aan om in de voorbeeldverklaring voor goededoelenorganisaties die volgens RJ 650 rapporteren een verklaring betreffende het jaarverslag op te nemen. Zo wordt voorkomen dat accountants niet of op verschillende wijze rapporteren over hun conclusies ten aanzien van het jaarverslag van goededoelenorganisaties. An

Mededeling betreffende het directieverslag

Wij hebben het directieverslag gelezen teneinde van materieel belang zijnde inconsistenties, indien aanwezig, met de gecontroleerde jaarrekening te onderkennen. Op basis van het doorlezen van het jaarverslag vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de informatie in de jaarrekening en dat het jaarverslag alle informatie bevat die vereist is volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende instellingen'. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd op de informatie in het directieverslag.

Gert-Peter den Hollander RA is directeur van Everest Advies en geeft onafhankelijk advies over verslaggevings- en controlevraagstukken aan ondernemingen en accountantskantoren.

Patrick Killaars

De waarde van uw kantoor? 0.25 x de commodityomzet in 2020

Wij denken dat in 2020 de factor 0.25 x de commodity-omzet ongeveer de prijs zal zijn die betaald gaat worden voor een accountantskantoor. Valt u dat tegen? Om het tempo van de ontwikkelingen te illustreren: in 2008 was die factor 1.25 en in 2014 nog maar ongeveer 0.75! Veel regionale tot grotere kantoren hebben een kwalitatieve groeistrategie. Commodityomzet is dan niet zo veel waard. Commodity gaat de IT-‘fabriek’ in en rendeert alleen bij voldoende schaalgrootte.

Dat bij verkoop van accountantskantoren de hoofdprijs kon worden bedongen is voorbij. Pijnlijk, dat bijstellen van de verwachtingen. Desondanks zijn binnen het segment kantoren met 50 tot 75 medewerkers nog weinig kantoren succesvol bezig met de omslag van een traditionele naar een moderne en innovatieve onderneming. Ik vind dat onbegrijpelijk, want het wordt echt een bikkelharde slag. Met gegarandeerd dikke winnaars, maar ook vette verliezers. Jammer genoeg beseffen de kantoren die aan het kortste eind gaan trekken dat vaak nog niet.

De accountancy kent veel waarderingmethoden waarbij omzet, winst, groeipotentie en vertrouwen in het gewenste return on investment belangrijk zijn. Potentiële kopers willen het risicoprofiel van hun investering goed in kaart brengen. Kritische succesfactoren zijn ondernemende partners, imago en kantoorprofiel, potentiële opvolgers, bedrijfscultuur, goed opgeleid personeel, kwaliteit van de klantenportefeuille, producten/diensten, specials, vaktechniek, ICT en HRM.

Maar waar knelt de schoen? Vaak bij gebrek aan leiderschap, aanpassingsvermogen en weinig veranderingsgezindheid. Huidige eigenaren zijn te zelden in staat om een goede koers voor de toekomst uit te zetten. De bereidheid en expertise om IT-ontwikkelingen succesvol te integreren in de bedrijfsprocessen is onvoldoende. Waarde-innovatie zit nu eenmaal niet standaard in het DNA van typisch commoditygedreven accountantskantoren. Toch moeten ook zij vooruit kijken naar de verwachtingen en vragen van klanten in 2020. De mindset ligt nog te vaak bij vandaag. Bedrijfsopvolging wordt hét toekomstige probleem. Oudere partnerteams hebben meestal geen ‘kroonprins(ess)en’ klaar staan. Soms omdat ze onvol-

doende naar de middellange termijn kijken, maar ook omdat ze vrezen van de troon gestoten te worden. Dom, want wanneer richting 2020 diverse partners uittreden is het verstandig nú al zicht te krijgen op commercieel en ondernemend talent in eigen huis. U moet zulke medewerkers wat te bieden hebben om hen bereid te vinden om te investeren en zich te committeren voor de komende 30 jaar. Zo niet, dan zijn ze weg! Heeft u niet één of meer van dergelijke talenten c.q. opvolgers in huis, dan is het de overweging waard alsnog een kroonprins te adopteren. Liefst één die IT minded is. U kunt ook een kantoordirecteur van buiten de accountancy aan te trekken die zich bewezen heeft op het gebied van IT, processen, management en commercieel klantcontact, maar dat kost niet niks!

Een andere mogelijkheid is het inschakelen van een adviseur/interim-manager die de organisatie doorlicht en een blauwdruk maakt van de gewenste nieuwe organisatie. Een volgende optie is onderzoeken of u kunt samenwerken met andere kantoren in uw regio die u versterken op punten die u zelf niet in huis hebt, of samen een kenniscentrum opzetten bijvoorbeeld, op het gebied van inkoop, IT, vaktechniek, HRM, producten en diensten. Ook zijn er overkoepelende belangenorganisaties.

Blijven aanmodderen en investeringen uitstellen is in ieder geval niet echt een goede optie. Het is de markt die bepaalt, niet ú. En de tucht van de markt is hard en onverbidlijk. Wij interviewden de directie van honderden accountantskantoren en zien waar het grosso modo heen gaat. Zeker is: de ontwikkelingen gaan sneller dan velen bevroeden. Nogmaals: als u de boot mist, bedrijfsopvolging niet vroeg voorbereidt en voornamelijk commoditygedreven bent, heeft u een toekomstig waardeprobleem. Het slechtste wat u kunt doen is als een egeltje in de aanstormende koplampen kijken. Er zijn voldoende kansen in de markt, maar u moet ze (willen) zien en er nu op inspelen. Wat gaat u doen? Ik spreek u in 2020! **An**

Patrick Killaars MBA, Managing Partner Ingenius.

Accountants en controlekwaliteit; contradictio in terminis?

Barbara Majoor en Herman van Brenk

De Federation of European Accountants (FEE) roept in haar discussion paper op tot een debat over het verbeteren van de controlekwaliteit (audit quality). Dat is nodig, want er is duidelijk werk aan de winkel. Door tegelijkertijd aandacht te besteden aan factoren met betrekking tot de input, de context en het proces van de controle, kan die controlekwaliteit structureel verbeteren en hoeft de combinatie accountant en controlekwaliteit geen contradictio in terminis te zijn. In het kader van het motto van de FEE dat ‘...*(t)his paper should be seen as the start of the journey rather than the final destination*’, behandelen wij in dit eerste artikel enkele aspecten die naar onze mening relevant zijn in dit debat en geven wij een aanzet voor verdere discussie.

De controlekwaliteit staat volop in de schijnwerpers. Wij noemen de AFM-rapporten van het afgelopen jaar waarin alle kantoren van klein naar groot een onvoldoende kregen, maar ook de diverse incidenten die in dat jaar het nieuws haalden. Kortom, er is brede consensus dat de controlekwaliteit niet voldoet aan de normen die vanuit de regelgever, maar ook door het beroep zelf, zijn gesteld. Dat het beroep zich daarover zorgen moet maken, is eveneens evident. Het bestaansrecht van het beroep staat of valt immers met het leveren van deugdelijk werk, waarbij de maatschappij de hoogte van de lat bepaalt. Maar wanneer is er sprake van goede controlekwaliteit? Vragen of twijfel ontstaan meestal pas als een onderneming in financiële problemen komt. Wij constateren dat vanuit de regelgeving de definitie van een goede controlekwaliteit niet eenduidig is bepaald. Is de norm een jaarrekening die geen materiële onjuistheden bevat? Of is er sprake van goede controlekwaliteit als de controle volledig is uitgevoerd conform alle professionele standaarden? Dan wel als het kantoorhandboek is gevolgd bij het uitvoeren van alle controle-

werkzaamheden? Na analyse van de diverse berichten uit de media concluderen wij dat iedere stakeholder vanuit zijn eigen gezichtspunt de controlekwaliteit beoordeelt en zich zo ook een eigen definitie vormt. Daardoor wordt in de praktijk vaak gefocust op slechts een enkel deelaspect van het begrip controlekwaliteit. Deze situatie is vergelijkbaar met de legende van de zes blinde mannen die een olifant proberen te identificeren. Iedereen geeft een ogenschijnlijk correcte –

‘Volgens de FEE kunnen de huidige controlestandaarden een belemmering zijn voor innovatie en de persoonlijke inbreng van de accountant in de controle’.

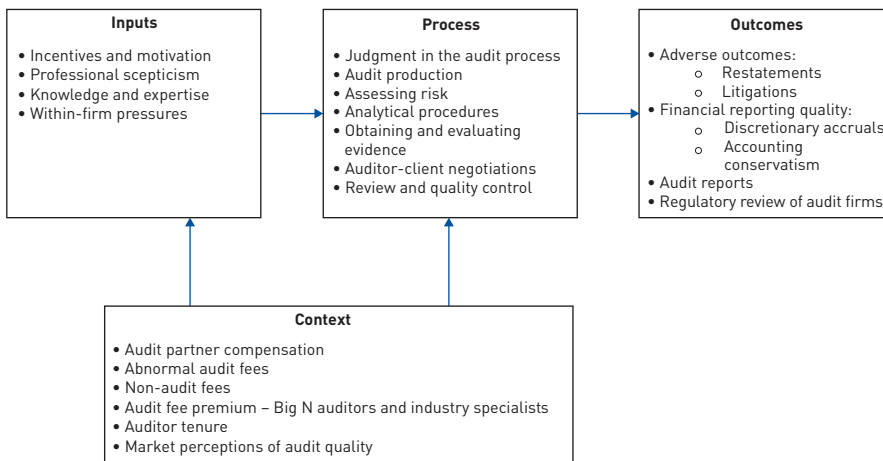
maar onvolledige – beschrijving van een deel van de olifant. Om uit deze situatie van een onvolledige beschrijving van controlekwaliteit te komen, vinden wij het belangrijk dat er een eenduidige en meetbare definitie tot stand komt, die recht doet aan alle partijen.

Definitie controlekwaliteit

Naar aanleiding van de nulmeting door de AFM is geconstateerd dat de wettelijke controles in de hele controlemarkt van onvoldoende kwaliteit zijn. Het internationale overkoepelende orgaan van toezichthouders op het accountantsberoep (IFIAR) kwam zelfs met de conclusie dat er wereldwijd tekortkomingen zijn in belangrijke onderdelen van de controle. Dit is zonder meer aanleiding om maatregelen te nemen om de controlekwaliteit te versterken. Kantoren nemen hiertoe diverse initiatieven. Ook de NBA heeft voor 2014 een intensief kwaliteitsprogramma opgesteld, waarin accountants werken aan hun communicatieve vaardigheden, een kennistoets moeten maken en waarin zij feedback ontvangen op een controledossier. Goede initiatieven, die zeker van belang zijn. Maar leidt dit nu ook tot een betere controlekwaliteit of worden accountants hiermee vooral getraind om de reviews van de toezichthouder beter te managen? Met andere woorden: wordt de hiervoor aangehaalde olifant in al zijn aspecten geïdentificeerd en in de controlemindset van accountants verankerd of blijft het bij deelwaarnemingen?

Dat controlekwaliteit geen eenduidig begrip is, hebben wij hiervoor al aangestipt. Knechel e.a. (2013) hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het inzicht in de diverse aspecten van controlekwaliteit. Zij hebben op basis van wetenschappelijk onderzoek een overzicht gemaakt van de indicatoren die van invloed zijn op controlekwaliteit. Dit heeft geleid tot een ‘balanced scorecard’ met relevante indi-

Indicatoren controlekwaliteit

Bron: Knechel e.a. (2013): *Audit Quality: Insights from the Academic Literature*

catoren van controlekwaliteit, gerelateerd aan de input, het proces, de output en de context van de controle (zie schema). De IAASB komt met een vergelijkbaar model in haar 'Framework for Audit Quality' (2013).

Oog voor omgevingsfactoren

Wat kunnen wij leren van dit overzicht van indicatoren die van invloed zijn op de controlekwaliteit? Dit overzicht bevat op zich geen nieuwe aspecten, maar toont vooral aan dat controlekwaliteit vele, diverse aspecten omvat. Daarnaast valt op dat het vooral is gericht op de competenties van de accountant, gecombineerd met omgevingsfactoren. Een goede combinatie van kennis en ervaring van de accountant met de juiste omgevingsfactoren (input en context) moet ervoor zorgen dat een controle zodanig wordt ingericht en uitgevoerd (proces), dat er voldoende rekening wordt gehouden met de specifieke eigenschappen van de klant. Dit is een invalshoek die ons inziens in de praktijk soms is ondergesneeuwd door de grote aandacht voor de techniek van de controle, zoals vastgelegd in de vele verslaggevingsvoorschriften, controlevoorschriften en rapporteringsregels.

Meer samenhang nodig bij verbetering controlekwaliteit

Een andere waarneming is dat elke stakeholder zijn eigen agenda volgt bij het werken aan verbetering van de contro-

lekwaliteit. De kantoren en de AFM zijn vooral gericht op procesverbetering (een gedegen controle uitvoeren volgens de standaarden). De politiek is vooral gericht op het wegnemen van negatieve prikkels die de input en de context van de controle beïnvloeden (beloning, honorariumverhoudingen en roulatie). Tot slot zijn de gebruikers vooral gericht op de uitkomsten van de controle (geen materiele onjuistheden in de jaarrekening). Om recht te doen aan de diversiteit en complexiteit van de indicatoren die van invloed zijn op controlekwaliteit, is het van belang dat er meer samenhang wordt nastreefd in de aanpak van verbetering van de controlekwaliteit. Door tegelijkertijd aandacht te besteden aan factoren met betrekking tot de input, de context en het proces van de controle wordt gewerkt aan een meer structurele verbetering van de controlekwaliteit. Een eerste stap hierin is de oproep van IFIAR aan de accountantskantoren om een gedegen oorzakenanalyse uit te voeren naar de factoren die hebben geleid tot belangrijke tekortkomingen in de uitvoering van controles.

Van regels naar gedrag

Een ander aspect dat de FEE benoemt betreft het professioneel scepticisme van accountants. De FEE geeft in dit kader aan dat de huidige controlestandaarden een belemmering kunnen zijn voor innovatie en de persoonlijke inbreng van de accountant in de controle. De complexi-

teit van de standaarden en de werkwijze van de toezichthouder bij dossierinspecties zijn een motivatie om krampachtig de naleving van de standaarden via andere checklisten te borgen. Dit heeft echter een remmende werking op het scepticisme van accountants gedurende belangrijke momenten van oordeelsvorming in de controle. Daarom pleit de FEE voor een verschuiving van regels naar gedrag, onder andere door accountants een open mindset voor professioneel scepticisme bij te brengen. Maar wat weten we nu eigenlijk van scepticisme?

Onderzoek naar professioneel scepticisme

Hurt et al. (2013) hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het inzicht in professioneel scepticisme bij accountants door een gestructureerd overzicht te geven van onderzoek op dit terrein. Uit hun analyse blijkt dat scepticisme een belangrijk thema is voor het accountantsberoep, maar dat het moeilijk te definiëren en te meten is. Dit wordt veroorzaakt doordat scepticisme wordt beïnvloed door een veelheid aan factoren (accountant, cliënt, externe omgeving, standaarden). Doordat iedere accountant een gevarieerde set karaktereigenschappen heeft die afhankelijk van de situatie verschillend kan uitpakken, is er bij elke controleopdracht sprake van een unieke situatie met betrekking tot professioneel scepticisme.

Awareness kweken

Om te werken aan een verschuiving van regels naar gedrag is het van belang om bewustzijn te creëren bij accountants door hen te trainen in de manier waarop cognitieve processen werken tijdens de oordeelsvorming. De NBA heeft hier in 2012 een start mee gemaakt door middel van de verplichte PE-training Professioneel-kritische instelling (PKI). Dit heeft een eerste aanzet gegeven tot het bewustzijn dat dit aspect van controlekwaliteit essentieel is voor de oordeelsvorming in de controle. Echter, een algemeen bewustzijn is naar onze mening niet voldoende om accountants echt inzicht te geven in hun eigen afwegingen en mate van scepticisme en persoonlijke valkuilen bij het vormen van een oordeel. Dit onderwerp zou daarom verder uitgewerkt kunnen worden in extra cursussen waar-

in accountants met behulp van simulatietechnieken en gedragsdeskundigen getraind worden in inzicht in hun eigen professioneel scepticisme. Daarnaast zouden accountants via hun beloningsstelsel gemotiveerd moeten worden om te kiezen voor professioneel scepticisme, ook als dat ten koste zou gaan van hun commerciële prestaties (input van controlekwaliteit).

Objectiviteit

Een ander thema waar de FEE aandacht voor vraagt in het kader van het versterken van de controlekwaliteit is de Code of Ethics (VGBA), en daaruit met name de beginselen van integriteit en objectiviteit. De FEE benadrukt het belang van een gezonde balans tussen enerzijds een zinnelijke waarborging van de onafhankelijkheid van de accountant en anderzijds het opleggen van te arbitraire beperkingen aan het verlenen van overige diensten naast de controle van de jaarrekening. Hier wordt een fundamenteel punt aan-

‘Ons inziens is de sturing in het landschap van de accountantscontrole en de kwaliteit anno 2014 onvoldoende gecoördineerd.’

gekaart, op een moment dat in Europa is besloten tot vergaande restricties met betrekking tot de combinatie van controle en advies, gericht op het versterken van de onafhankelijkheid. De FEE stelt hierbij de fundamentele vraag in hoeverre deze restricties ten aanzien van de onafhankelijkheid daadwerkelijk bijdragen aan een verbetering van de controlekwaliteit. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moet rekening worden gehouden met twee aspecten die ook in wetenschappelijk onderzoek zijn benoemd.

Psychologisch effect

In de eerste plaats met onderzoek vanuit de psychologie. Uit een artikel van Bazerman e.a. (1997) met de uitdagende titel ‘The Impossibility of Auditor Independence’ blijkt dat het voor accountants simpelweg psychologisch onmogelijk is om on-

afhankelijk te zijn van hun klanten. Dit wordt volgens deze onderzoekers veroorzaakt door het huidige systeem waarbij de accountant wordt ingehuurd en betaald door de klant. In dat geval treedt er een ‘self-serving bias’ op, waardoor accountants in hun oordeelsvorming onbewust en onbedoeld rekening houden met hun eigen belang en het belang van de klant. Het zou goed zijn om dat te erkennen en de accountant niet als een soort schizofrene persoonlijkheid te positioneren.

Tegenstrijdige effecten maatregelen

In de tweede plaats moet er rekening worden gehouden met de tegenstrijdige effecten van maatregelen die zijn gericht op het versterken van de onafhankelijkheid van de accountant. In wetenschappelijk onderzoek zijn zowel positieve als negatieve effecten gevonden van maatregelen ten aanzien van roulatie en combinaties van controle en overige dienstverlening. Dit kan onder andere worden verklaard vanuit het kennisaspect. Een langere relatie tussen de klant en de accountant (of het kantoor) en het verlenen van aanvullende diensten naast de controle kunnen namelijk een positieve bijdrage leveren aan de kennis van de klant, die ten goede kan komen aan de kwaliteit van de uitgevoerde controle.

Samenhang organiseren

Kortom, ons inziens is de sturing in het landschap van de accountantscontrole en de kwaliteit anno 2014 onvoldoende gecoördineerd. Het is de vraag of dit voldoet aan de wensen van gebruikers. Om voldoende recht te doen aan bovengenoemde bevindingen, pleiten wij voor een discussie waarin alle indicatoren die de kwaliteit van de accountantscontrole bepalen in samenhang worden besproken. Hierbij is het van essentieel belang om alle relevante belanghebbenden te betrekken bij het uitzetten van de lijnen en om de inzichten vanuit wetenschappelijk onderzoek niet te negeren.

Werk aan de winkel!

Nog even terug naar de titel van dit artikel. Is het mogelijk dat accountants controlekwaliteit leveren of is dat een contradictio in terminis? De rapportages van de

AFM zouden de indruk kunnen wekken dat het laatste van toepassing is. Wij vinden dit in elk geval niet, maar het is nog geen gelopen race.

In dit artikel hebben wij enkele aspecten beschreven waar wat ons betreft werk aan de winkel is. Bijvoorbeeld de geïntegreerde aanpak van controlekwaliteit, gericht op alle indicatoren die invloed kunnen hebben en meer aandacht voor het gedrag en de psychologie van de accountant in het verbeteren van de controlekwaliteit. In deel 2 van deze reeks staat het thema ‘accountants en communicatie’ centraal. **An**

Prof. dr. G.C.M. Majoor RA is hoogleraar Auditing & Assurance aan Nyenrode Business Universiteit en audit partner bij Deloitte.

H.M. van Breuk MSc RA is promovendus Auditing & Assurance aan Nyenrode Business Universiteit.

Gebruikte literatuur

Voor het schrijven van dit artikel is gebruik gemaakt van de volgende wetenschappelijke literatuur:

* Bazerman, M.H., K.P. Morgan en G.F. Loewenstein (1997). ‘The Impossibility of Auditor Independence.’ *Sloan Management Review*, 38 (4): 89 – 94.

* Hurtt, R.K., H. Brown-Liburd, C.E. Early and G. Krishnamoorthy (2013). ‘Research on Auditor Professional Skepticism: Literature Synthesis and Opportunities for Future Research.’ *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 32: 45 – 97.

* Knechel, W.R., G.V. Krishnan, M. Pevzner, L.B. Shefchik en U.K. Velury (2013). ‘Audit Quality: Insights from the Academic Literature.’ *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 32: 385 – 421.

Wat moet hoelang bewaard blijven?

Andor Valkenburg

In vroeger tijden was het een goede gewoonte in het voorjaar een grote voorjaars-schoonmaak te houden, zodat het huis weer fris en schoon de zomer in kon. Met alle moderne hulpmiddelen is dat steeds minder nodig. Ook bij hen die het archief bijhouden ontstaan vaak de kriebels om dit eens lekker op te schonen. Van belang hierbij is om in gedachten te houden dat (de zin uit de wet is eigenlijk veel te mooi om niet letterlijk te citeren): 'Administratieplichtigen zijn gehouden van hun vermogenstoestand en van alles betreffende hun bedrijf, zelfstandig beroep of werkzaamheid naar de eisen van dat bedrijf, dat zelfstandig beroep of die werkzaamheid op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde hun rechten en verplichtingen alsmede de voor de heffing van belasting overigens van belang zijnde gegevens hieruit duidelijk blijken.' Inderdaad, mooie zin, zult u denken, maar waarschijnlijk vraagt u zich ook af: wat moet er nu bewaard blijven en hoelang? Een aardige vraag is ook welke bewijsstukken er voor de BTW bewaard moeten blijven.

Voor wat de bewaartermijnen betreft kan er een onderscheid gemaakt worden in 3 soorten gegevens:

1. *De basisgegevens.* Denk hierbij aan het grootboek, de voorraad, de debiteuren- en crediteurenadministratie, de inkoop- en verkoopadministratie, de loonadministratie en dergelijke. Deze gegevens moeten 7 jaar bewaard blijven. Er kunnen met de Belastingdienst afspraken gemaakt worden over het detailniveau waarop deze gegevens bewaard moeten worden.
2. *Overige gegevens.* Er zijn hierover en over de bewaartermijn afspraken met de Belastingdienst te maken. Denk eraan deze dan ook schriftelijk vast te leggen.
3. *Gegevens over onroerende zaken.* Deze moeten tien jaar bewaard blijven ('negen jaar volgend op het jaar van ingebruikneming van de onroerende zaak'). Deze bewaartermijn hangt samen met de herzieningstermijn voor de BTW.

Bewaren

In plaats van een fysiek archief is het ook toegestaan de gegevens digitaal te bewaren. Een digitaal archief biedt een aantal voordelen, niet in het minst de ruimte die het in beslag neemt. Er zitten wel een

aantal voorwaarden aan een digitaal archief, verwoord in een besluit. Dit komt er op neer dat de ondernemer voorzorgsmaatregelen moet nemen om het verlies van gegevens (door brand, diefstal, systeemfouten, e.d.) te voorkomen. In het besluit is daarnaast ook nog bepaald dat kassabonnen en kassarollen niet hoeven te worden bewaard als deze gegevens ook digitaal beschikbaar zijn.

Sanctie

Het niet voldoen aan de bewaarverplichting kan onbehoorlijk bestuur opleveren met alle gevolgen die daaraan vast zitten voor de aansprakelijkheid van bestuurders in faillissement.

BTW

Zoals bekend kennen we een drietal BTW-tarieven: 0%, 6% en 21%. De juistheid van het toegepaste BTW tarief en dan met name van het 0%-tarief, moet de ondernemer aan kunnen tonen met behulp van boeken en bescheiden. In de administratie zullen dus de nodige bewijsstukken moeten worden opgenomen. Voor de toepassing van het 0%-tarief valt dan te denken aan onder andere de volgende bescheiden:

- een kopie van de factuur;
- het BTW-nummer van de afnemer;

- order- en ontvangstbevestigingen;
- betalingsbewijzen van de buitenlandse afnemer;
- correspondentie met de buitenlandse afnemer;
- uitvoeraangifte;
- vrachtbrieven;
- afhaalverklaring;
- kopie van de invoeraangifte van de buitenlandse afnemer.

De rechter heeft zich ook al eens gebogen over de vraag welke bescheiden een leverancier moet hebben om aan te kunnen tonen dat het 0%-tarief terecht is toegepast. De rechter noemde:

- kopieën van de facturen;
- CMR-vrachtbrieven;
- pakbonnen;
- betalingsbewijzen;
- kopiefacturen waarop voor ontvangst is getekend;
- vervoersverklaringen. Een dergelijke verklaring kan met name goede diensten bewijzen bij een vaste afnemer.

Daarnaast is nog van belang dat op de factuur altijd het BTW-identificatie nummer van de (buitenlandse) afnemer is vermeld. De ondernemer heeft ook een verificatieverplichting. Het is raadzaam deze verificatie te bewaren in de administratie. De EU heeft hier het Vat Information Exchange System voor in het leven geroepen en een BTW-nummer kan op eenvoudige wijze geverifieerd worden op http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=nl. An

Drs A.T. Valkenburg, PKF Wallast Amsterdam

Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020

Jan Hendrik Schretlen

Staatssecretaris Dijkzma van Economische Zaken heeft de Tweede kamer opnieuw geïnformeerd over de invulling van het plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3). POP3 is de Nederlandse invulling van de Tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Dijkzma heeft in een kamerbrief antwoord gegeven op vragen vanuit diverse fracties. Aangaande de invulling van de jonge landbouwersregeling is de staatssecretaris van mening dat de definitie van 'jonge boer' zou moeten worden toegespitst op jonge landbouwers, die ná bedrijfsovername voor de regeling in aanmerking kunnen komen. Zij zal de mogelijkheden tot wijziging binnen de Europese kaders nader onderzoeken. Het bedrag dat voor jonge landbouwers is gereserveerd in het POP3 is gebaseerd op voorgaande jaren. Naast het beschikbare bedrag in POP3 zal maximaal gebruik gemaakt worden van de nieuwe mogelijkheid om in de eerste pijler van het GLB 2% van het budget voor directe betalingen (circa € 15 miljoen per jaar) aan jonge landbouwers te geven als top-up op de hectarepremie. Het totale budget voor jonge landbouwers wordt hierdoor viermaal zo hoog. Een andere belangrijke wijziging van POP3

t.o.v. POP2 is de mogelijkheid voor investeringen in infrastructuur van de landbouw. Deze steun is gericht op investeringen ter verbetering van de verkaveling en de toegankelijkheid van landbouwbedrijven, verbetering van de bodemgesteldheid en waterhuishouding en/of de verplaatsing van landbouwbedrijven. Daarnaast kan een klein deel van het budget door provincies besteed worden aan stadslandbouw, aangezien deze vorm van landbouw bewustzijn creëert bij de stedelijke bevolking over het voedselproductieproces.

POP3 zal geëvalueerd worden volgens het Europese voorgeschreven monitorings- en evaluatiekader. Naast een uitgebreide ex-post evaluatie is hierin ook een aantal tussentijdse evaluatiemomenten voorzien. Deze evaluatie kan leiden tot aanpassing van POP3. Daarnaast is het mogelijk om het POP3 periodiek te herzien. Ten opzichte van POP2 wordt POP3 eenvoudiger van opzet voor zowel begun-

Agenda

Regeling	Deadline
Tech All Stars Competitie 2014	21-mei-14
KIC InnoEnergy Call for Innovation Proposals	23-mei-14
Oproep STW & M2i Hightech Materialen 2014	10-jun-14
NOW MVI call	augustus 14
Start EFRO-regeling	september 14
Najaarstender Celtic-plus 2014	15-okt-14
EIB kredietprogramma voor MKB-ondernemingen	dec-14

stigten als betaalorganen. De volgende acties moeten hiertoe leiden:

- minder maatregelen en meer focus in POP3; uit het totaal aantal maatregelen dat het Europese wetgevingskader biedt, zullen voor POP3 slechts zes maatregelen worden gekozen, wat een versnipperde inzet moet voorkomen;
- van twee betaalorganen naar één betaalorgaan: de vorming van één betaalorgaan (fusie ELFPO en EGF) leidt tot een meer geïntegreerde aanpak van de uitvoering van de Europese landbouwfondsen;
- verdere digitalisering in de uitvoering: verdere digitalisering van het aanvraagproces maakt het straks mogelijk om aanvragers te ondersteunen bij de voorbereiding van aanvragen, zodat het maken van fouten wordt voorkomen. An

Subsidie Nieuwsfeiten

► **Innovatie Fonds voor mkb Noord-Nederland.** Het Innovatie Fonds Noord-Nederland heeft als doel om, binnen de gestelde randvoorwaarden, te investeren in innovatieve ideeën van ondernemers in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Het gaat hierbij om vroege-fase ideeën die mogelijk uitgroeien tot innovaties. Het Innovatie Fonds Noord-Nederland wil met het beschikbare kapitaal innovatie voor mkb-ondernemingen bevorderen door het verstrekken van risicodragende financiering, in de vorm van een participatie. Bij een project moeten ten minste twee (mkb-)ondernemers betrokken zijn. De ondernemers brengen zelf, na aftrek van subsidies, minimaal de helft van het totale budget in. Financiering vanuit het Innovatiefonds Noord-Nederland geldt niet voor activiteiten binnen de primaire landbouw, primaire bouw, detailhandel, vastgoed, horeca en toerisme. Om in aanmerking te komen voor financiering vanuit het Innovatiefonds Noord-Nederland moet aan een aantal criteria worden voldaan, die toegelicht worden in de NOM-innovatiecheck. De bijdrage van het Innovatie Fonds Noord-Nederland is minimaal € 50.000 en maximaal € 1.000.000.

Drs. J.H.R.H.M. Schretlen,
partner PwC Advisory, Strategy & Operations.
jan-hendrikschretlen@accountancynieuws.nl

Master Financieel Planner (MFP) in 1 dag®

DONDERDAG 12 JUNI 2014
POSTILLION HOTEL BUNNIK

Meer info
en inschrijven?
www.kluwer.nl/mfp1dag

IN 8 UUR ALLE INS-AND-OUTS VAN FINANCIAL (LIFE) PLANNING

- Leer van topadviseurs uit de praktijk hoe financiële planning u helpt om uw omzet te verdubbelen
- Met praktische tools om integraal financieel advies direct morgen toe te passen binnen uw adviespraktijk

De Masteropleiding Financieel Planner vraagt een investering van minimaal een jaar studietijd en al snel 12.500 euro – en dat is niet voor iedereen een optie. Daarom is er nu een uitstekend alternatief: 'Master Financieel Planner in 1 dag®'. In slechts één dag behandelt financieel expert Ramón Wernsen samen met enkele topadviseurs uit de praktijk de belangrijkste vakgebieden en inzichten van Financial planning. Tijdens de dag komen alle praktische zaken aan bod waarmee u écht iets kunt in uw adviespraktijk. Met uw opgedane kennis en praktische tools die u na afloop ontvangt, kunt u dan ook direct de volgende dag al aan de slag.

Gaat het u niet om de titel, maar wel om de praktische kennis van financial planning? En wilt u die kennis direct in de praktijk kunnen toepassen? Dan mag u dit unieke seminar niet missen!

Na deelname kunt u onder andere:

- Uw klanten een integraal financieel advies geven (en hiervoor doorlopend betaald krijgen)
- Uw klanten helpen hun financiële zaken af te stemmen op hun wensen, doelen en dromen
- Integraal financieel advies verkopen, opstellen, presenteren, uitvoeren en actueel houden
- Dé adviseur zijn voor uw klanten op het gebied van inkomensplanning, vermogensplanning, nalatenschapplanning plus alle andere voor uw klanten relevante financiële zaken

Sprekers

- Ramón Wernsen - Bruin MFP, CFP®
- Mr. Frits van der Kamp CFP®
- Drs. Jeroen J.A. Knol
- Mr. Arjen Schepen
- Masha Brill

Voor wie geschikt?

Master Financieel Planner (MFP) in 1 dag® is speciaal ontwikkeld voor **financieel planners, accountants, financieel adviseurs** en **hypotheek- of belastingadviseurs**. Ook als u overweegt financieel planner te worden of vanuit een andere rol klanten integraal financieel advies wilt geven, is dit seminar uitermate geschikt voor u.

NOAB

8 pe-uren

REGISTER
BELASTING
ADVISEURS
in aanvraag

a Wolters Kluwer business

Tuchtrechter stelt RA tentamenvragen

Wat staat er zo ongeveer als eerste in de VGC? Oh, maatschappelijk vertrouwen in de beroepsgroep. Welke fundamentele beginselen zouden hier in het geding kunnen zijn? Objectiviteit! Geldt dat dan ook voor een partij-accountant? Wat zou een accountant moeten doen als hij een bedreiging daarvan vermoedt?' Dit spervuur van vragen werd vanuit de Accountantskamer afgevuurd op een aangeklaagde RA en had veel weg van een beginnerstentamen in het vak.

De betrokken accountant zou zich partijdig hebben opgesteld, volgens de klager. Het ging om een BV van twee ondernemers, die een slimme website in de lucht hebben gebracht om auto-onderdelen van een Duits sportautomerk te verhandelen. De RA heeft enige tijd voor de onderneming gewerkt. Kort nadat de twee aandeelhouders uiteen waren gegaan en de RA zijn werk voor de BV had afgerond, moest er een waardebeoordeling van het aandelenpakket van de vertrekkende vennoot komen. Laatstgenoemde had daar zelf specifieke ideeën over en schakelde de RA in om nog eens even te kijken of er geen rare dingen in zijn voorstel stonden. Betrokkene legde een opdrachtbevestiging volgens de

4400 standaard voor en luttele dagen later lag de aandelenwaardering in de e-mailbox van de achterblijvende ondernemer.

Niet zo scherp

Het had er de schijn van dat de RA actief betrokken was geweest bij de vaststelling van de waarde. Immers hij stuurde dit door naar de andere partij met de tekst: 'Wij zijn tot deze waardebeoordeling gekomen.' Dat was niet zo scherp geformuleerd, vindt de RA achteraf. Want niet hij heeft de waarde vastgesteld, maar zijn cliënt. De RA heeft er alleen naar gekeken, zonder veel actie, zonder eigen inbreng en zonder kritische noot, bleek uit het verloop van de zitting. 'Kennelijk de PTT-man' liet de voorzitter van de Accountantskamer zich ontvallen.

Noten

En dat er wat noten te kraken vielen, werd ook duidelijk tijdens de zitting, want de waardebeoordeling was bepaald niet 'gebruikelijk'. Ging de achterblijvende vennoot ervan uit dat die uitsluitend gebaseerd was op de (goedgekeurde) jaarrekening van 2012, er zat nog wel wat anders bij. Zoals een opwaardering van de 'stille reserves', namelijk de waarde van het concept van de website. Dat was volgens de vertrekkende vennoot niet zo sterk gedaan. 'Ja, hij wilde dat er per se zo in', zei de RA, die het verder niet gecontroleerd heeft. 'Ik heb de waardering niet zelf vastgesteld', bleef hij herhalen. Zo waren er nog meer onderdelen die 'niet gebruikelijk' waren. De Accountantskamer doet over een maand of twee uitspraak. **An**

Tuchtklacht tegen accountants gefailleerde Econcern is ontvankelijk

De klacht van de curatoren in de zaak rond het faillissement van Econcern is door de Accountantskamer ontvankelijk geacht. De behandeling van de klacht dient dan ook te worden voortgezet, zo oordeelde de tuchtrechter.

Eind maart diende de zaak waarin het draaide om de vraag of de curatoren van het gefailleerde Econcern te laat waren in hun tuchtklacht jegens twee accountants van PwC. De accountants meenden van wel. Vanaf het faillissement in mei 2009 kregen de curatoren de beschikking over alle documenten en hadden ze drie jaar de tijd om een klacht te formuleren, zo zei de raadsman van de gedaagden toen.

In een tussenvonnissen stelt de Accountantskamer dat het beroep op niet-ontvankelijkheid van de klacht faalt en dat de klacht ten gronde dient te worden behandeld, zodat de behandeling van de klacht dient te worden voortgezet. Econcern-curator Louis Deterink heeft aan Follow The Money laten weten dat de uitspraak van de Accountantskamer een belangrijke is voor curatoren. Volgens hem liepen curatoren constant tegen

het risico van verjaring aan en de 'verjaringstermijn is vaak het eerste waar accountants zich op beroepen'. Een woordvoerder van PwC zei 'teleurgesteld' te zijn over het oordeel van de tuchtrechter. De curatoren verwijten de twee accountants van PwC ten onrechte een goedkeurende verklaring te hebben afgegeven bij de jaarrekening 2007 van Econcern. Het energiebedrijf had geknoeid met de cijfers, bleek uit onderzoek van de curatoren. De omzet was lager dan opgevoerd en in plaats van winst werd in werkelijkheid een verlies van enkele tientallen miljoenen euro's geleden. Econcern ging in juni 2009 failliet, nadat de onderneming voor de tweede keer in korte tijd in grote financiële problemen was gekomen. Aandeelhouders en banken waren niet bereid om het bedrijf opnieuw te hulp te schieten. Het bedrijf telde voor het faillissement 1400 medewerkers en was actief in 21 landen, onder meer op het terrein van wind- en zonne-energie, bio-brandstoffen en elektrische auto's. Een aantal onderdelen werd na het faillissement door energieconcern Eneco overgenomen. **An**

SBR Programma publiceert alfaversie Taxonomie 8.1

Het SBR Programma heeft de eerste alfaversie van de NT 8.1 uitgebracht waarin de aanvullende sectorale entrypoints van de jaarverslaggeving taxonomie zijn opgenomen. In deze eerste versie,

8.1.a.1, zijn entrypoints opgenomen voor de sectoren organisaties zonder winststreven, commerciële stichtingen en verenigingen, coöperaties en toegelaten instellingen volkshuisvesting.

3X PER WEEK
OP UW
DIGITALE
DEURMAT

Geef u op voor de gratis e-zine Accountancynieuws.nl op www.accountancynieuws.nl

Accountancynieuws.nl

In twee aanvullende alfaversies van de NT 8.1 zullen de resterende sectorale entry-points worden gepubliceerd. Met ingang van de NT9-cyclus zullen deze entrypoints onderdeel uitmaken van de reguliere jaarverslaggeving taxonomie. Deze alfaversie is te vinden op de Nederlandse Taxonomie 2014 pagina. SBR Programma: 'Let op: Het is van groot belang

de extensie op de juiste plaats ten opzichte van versie 8.0 in uw gegevensopslag te plaatsen, omdat de extensie taxonomie onderdelen van versie 8.0 hergebruikt en daar door middel van relatieve paden naar verwijst. Er wordt vanuit gegaan dat versie 8.0 en 8.1.a.1 naast elkaar als mappen onder een andere map (van uw keuze) geplaatst worden.' **An**

voorhanden. Daarbij neemt het handmatig verwerken van facturen veel tijd in beslag en bestaat het risico dat belangrijke facturen te laat of zelfs helemaal niet worden betaald. Met de nieuwe functionaliteit 'accorderen inkoop facturen' kunnen facturen in Accept Financieel automatisch worden geaccordeerd. Het programma geeft een overzicht van alle inkoop fac-

turen waarna men – afhankelijk van de rechten per medewerker – kan aangeven dat een factuur gezien is, akkoord is, betaald en verwerkt kan gaan worden. Hierna kunnen gebruikers via het betaalopdrachten programma de betalingen gaan uitvoeren. Alleen facturen die akkoord zijn voor betaling en verwerking worden hierbij aangeboden. **An**

Koppeling QicsMilestones en AuditCase

Binnenkort is een koppeling leverbaar tussen QicsMilestones (projectmanagement, tijdregistratie en facturatie in de cloud) en AuditCase (CRM en document management voor de accountancymarkt). Qics is gespecialiseerd in het proces van planning, urenregistratie en facturatie van dienstverlenende organisaties. In het najaar van 2013 heeft Qics QicsMilestones gelanceerd, een projectmanagement-, planning-, tijdschrijf- en facturatieoplossing in de cloud. Change to Comm levert met AuditCase een uitgebreide cloudoplossing voor CRM en document management.

De koppeling

In AuditCase worden klanten aangemaakt en onderhouden.

Wanneer een klant wordt aangemaakt of als er mutaties plaatsvinden in deze klantgegevens, worden deze automatisch in QicsMilestones doorgevoerd. Zo zijn de juiste en meest actuele klantgegevens beschikbaar voor urenregistratie en facturatie. De registratie en facturatie van gewerkte uren en door te belasten kosten vindt plaats in QicsMilestones. Facturen kunnen hierin eenvoudig worden aangemaakt, bewerkt en verstuurd. Op het moment dat de factuur definitief is, wordt automatisch een PDF van de factuur in het document management systeem van AuditCase geplaatst. Ook hier zorgt de koppeling voor een eenmalige vastlegging van relevante informatie. **An**

Automatisch inkoopfacturen accorderen in Accept

Acept introduceert een nieuwe functionaliteit voor haar boekhoudprogramma. Met de optie 'accorderen inkoop facturen' behouden gebruikers van Accept Financieel het overzicht over hun inkomende facturenstroom. Binnengekomen facturen

worden door veel bedrijven handmatig geboekt, gecontroleerd en verwerkt. Omdat deze handelingen vaak door verschillende medewerkers binnen één onderneming worden uitgevoerd, is een actueel overzicht van alle ontvangen facturen vaak niet

NBA-alert gevolgen EU-regels derivatentransacties

De NBA heeft op 9 mei jl. Alert 33 gepubliceerd: 'Nieuwe EU-regelgeving over derivatentransacties; gevolgen voor accountants en cliënten'. In de Alert staat op welke organisaties deze regels van toepassing zijn en wat de rol van de accountant hierbij is. Als reactie op verschillende incidenten met derivatentransacties heeft de EU nieuwe regelgeving European Market Infrastructure Regulation (EMIR) uitgevaardigd. Deze regels zijn van toepassing op alle organisaties die

gebruikmaken van derivaten. EMIR heeft als doel om de derivatenmarkt te herstructureren en veiliger en transparanter te maken. EMIR heeft ook gevolgen voor accountants en deze Alert gaat hierop in. NBA: 'Ook bij samenstellingsopdrachten kan het verstandig zijn deze regelgeving met de cliënt te bespreken en vast te stellen dat voldaan is aan de verplichtingen die EMIR oplegt. Veel organisaties maken namelijk gebruik van derivaten, ook in het mkb en in de publieke sector.' **An**

Rapport Management dashboards 2014

Onderzoeksbureau GB-NED heeft het aanbod van software voor management dashboards op een rij gezet in het rapport 'Management dashboards 2014'. Ook wordt ingegaan op ondersteunende dienstverlening bij de implementatie van dergelijke dashboards. De beschikbaarheid van actuele 'big data' uit verschillende databronnen maakt dat er steeds meer en sneller stuurinformatie voor managers beschikbaar komt. Cloud com-

puting maakt de informatie eenvoudiger toegankelijk. Management dashboards zorgen er vervolgens voor dat deze data op een te begrijpen en compacte wijze beschikbaar wordt gesteld aan managers. Het aanbieden van management dashboards maakt ook steeds meer deel uit van het portfolio van accountants- en administratiekantoren in het kader van hun adviserende rol. Het rapport is gratis op te vragen via de site softwarepakketten.nl. **An**

AGENDA

27 mei 2014

Jaarrekening op fiscale grondslag
www.auxiliumadviesgroep.nl

Mei en juni (meerdere data)

Waardebepaling van ondernemingen in het MKB
www.noab.nl/educatie

Mei en juni (meerdere data)

Ondernemersaftrek, FOR en MKB-winstvrijstelling
www.noab.nl/educatie

2 juni 2014

Arbeid en Recht (2)
www.fiscount.nl/educatie

2 juni 2014

Vaktechnische Actualiteiten (3)
www.fiscount.nl/educatie

3 juni 2014

Audit van soft controls: wat is de beste manier?
www.nbaopleidingen.nl

3 juni 2014

Werkkostenregeling voor accountants
www.auxiliumadviesgroep.nl

Personalialia

Dick van Sprundel (1975) is per 1 mei als partner toegetreden tot Mazars Accountants en Belastingadviseurs.

Dave van den Ende van Deloitte en bestuurslid van XBRL Nederland is onlangs benoemd tot lid van de IFRS Taxonomy Consultative Group van de IASB.

De Raad van Toezicht van het NIRPA heeft Aldo Veenstra (Algemeen Directeur UNIT4 HR Solutions) benoemd als opvolger van het vertrekkende lid Aad Deegeling.

4 juni 2014

Verslaggeving voor verenigingen en stichtingen
www.nbaopleidingen.nl

5 juni 2014

Verdiepingscursus: Data-analyses met Excel in de accountantspraktijk
www.sra.nl

10 juni 2014

TiasNimbis/SRA Masterclass Nieuwe businessmodellen en financiering
www.sra.nl

10 juni 2014

COS updatecursus controlepraktijk
www.extendum.nl

16 juni 2014

Actualiteiten Wet werk en zekerheid
www.sra.nl

24 juni 2014

Risico- en adviesgericht samenstellen met data-analyse
www.sra.nl

25 juni 2014

Kantoortoetsing, puntje op de i
www.extendum.nl

25 t/m 27 juni 2014

PE-meerdaagse
www.fullfinance.nl

26 juni 2014

Grip op fraude
www.kluwer.nl

Uitgelicht

17 juni 2014

ConnectivITy: Slimmer werken van klant tot rapportage

Op dinsdag 17 juni wordt in het Postillion Hotel Bunnik het AN ICT-event ConnectivITy: Slimmer werken van klant tot rapportage georganiseerd. Ieder accountantskantoor staat voor de uitdaging de administratie van zijn klant zo slim en snel mogelijk te verwerken. Dagvoorzitter Alexander Leppink neemt u hierin mee. Een real time rapportage, een maandrapportage, een fiscale aangifte, een rapport voor de bank of de kamer van koophandel, een dashboard met stuurinformatie. Slimmer werken betekent ook aanpassen aan de klant en aansluiten op zijn software. Jan Matto en Rob Vergeer (beiden Mazars) laten zien hoe u de workflow van klant naar kantoor op een slimme manier organiseert. Michiel Wijma (MLE) laat u zien hoe u binnen uw kantoor slimme koppelingen tot stand brengt om efficiënt de verschillende rapportages t.b.v. de ondernemer, de fiscus, banken en KvK te realiseren. Andere sprekers zijn Bert Gaddellaa, Brenno de Winter, Marcel Spoelstra, Tonny Dirckx en Wilko Stronks. Meer informatie: <http://ict.accountancynieuws.nl/home>.

Accountancynieuws
2-wekelijks vakblad
voor accountants
www.accountancynieuws.nl

Uitgeverij
Kluwer bv. Postbus 23,
7400 GA Deventer

Redactie
Frans Heiting, hoofdredacteur
Tel. (0570) 64 89 31
Rick de Ruiter, nieuwsredacteur
Tel. (0570) 64 77 39
Drs. Annemarie Oord, eindredacteur

redactie@accountancynieuws.nl

Mr. Cees van Geffen (Ernst & Young Accountants LLP), Drs. Joost Groeneveld RA RV (Wingman Business Valuators), Prof. dr. Barbara Majoor RA (Deloitte), Eric Mantelaers RA (RSM Wehrens Mennen De Vries Accountants N.V.), Drs. Jan-Hendrik Schretten (PwC Subsidie, Innovatie & Beleid), Fou-Khan Tsang RA (Alfa Accountants en Adviseurs), Drs. Andor Valkenburg (PKF Wallast), Prof. dr. Ruud Vergoossen RA (BDO), Jan Wietsma AA (Full Finance Consultants), Mr. Ilona Willemars (Holland Van Gijzen Advocaten)

Uitgever
Peter Immink

Advertenties
Frans Eijkelkamp, tel (0570) 64 88 97
E-mail: feijkelkamp@kluwer.nl

Media Order Services
Anja Wanink, tel (0570) 64 86 04
E-mail: mosdeventer@kluwer.nl

Abonnementen
U komt voor een gratis abonnement op Accountancynieuws in aanmerking indien u binnen de doelgroep valt. U betaalt dan eenmalige inschrijfkosten van € 39,50 (excl. BTW) of € 41,87 (incl. BTW). Een aanvraagformulier vindt u op www.accountancynieuws.nl. Indien u niet voor een gratis abonnement in aanmerking komt, kunt u een betaald abonnement nemen voor € 103,- (incl. BTW). Kijk op www.kluwer.nl en zoek op 'accountancynieuws'. Via www.accountancynieuws.nl kunt u uw abonnement opzeggen of uw adressering wijzigen.

Auteursrechten
Alle rechten in deze uitgave zijn voorbehouden aan Kluwer. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16h t/m 16m Auteurswet jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB).

Vormgeving
Ontwerp: Frederik Helfrich ontwerper BNO
Realisatie: COLORSCAN BV, Voorhout
Drukkerij: Senefelder Misset, Doetinchem

Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap
HO
2014
KEURMERK

Reliable Office Management

- *Maken we wel optimaal gebruik van onze software?*
- *Waar liggen onze verbeterpunten?*
- *Is onze software wel klaar voor de behoeftes van morgen?*

CRM

Urenregistratie &
Declaratie

Document
Management

Planning &
Control

Workflow

Financieel

X-Portal

Business
Intelligence

***Doe het Office Management
Examen, maak kans op een iPad***

www.aluresoftware.nl

INNOLAN

• a Wolters Kluwer business

info@innolan.nl | 074-2651111

Visma.net Advisor:

cloudoplossing voor accountants- en administratiekantoren

Visma.net Advisor is een SaaS-oplossing voor urenregistratie, voortgangsbewaking, resourceplanning en declareren. Deze tool ondersteunt u bij de verandering van uw verdienmodel en optimalisatie van cliëntmanagement en helpt de efficiency en winstgevendheid van uw kantoor te verhogen.

Wat biedt Visma.net Advisor?

Inzicht – compleet overzicht van alle kerngetallen van cliënten, medewerkers en taken

Eenvoud – de intuïtieve interface maakt het gebruik voor iedereen gemakkelijk

Flexibiliteit – eenvoudig inrichten op basis van de processen van uw kantoor

Effectiviteit – helpt u op het juiste moment aandacht te besteden aan de juiste zaken

Veiligheid – alle cliëntdata is versleuteld, wordt geback-up't en is altijd beschikbaar

Meer informatie en gratis online demo op www.visma.net/nl

Of bel 020 - 355 2999 voor meer informatie